

హాస్తింజి పథుని ప్రసంగములన కమిషనువారి పర్యవ
సానముల కెట్టి భంగమును కలుగలేదనియు, హిందూదేశ
నేవా విషయమున ప్రజాభిప్రాయమున కెట్టి సహాయమును
వారి ప్రసంగ మొనర్పజాలదనియు మా యభిప్రాయముని
కైముఖ్యతక వాయుచున్నది.

మహాత్మ గంధిగారు

—:—:—:—

స్వచ్ఛ సేవ ప్రతిము.

దేశీయ వస్త్రధారణము

మహాత్మ గంధిగారు మోతిహరినండి పయనిస్తున్నప్పుడు కిలుల తేలిక వ్రాసిరి.

నేను చంపరానులో చేయుచున్న స్వల్ప సేవను గూర్చి మీరును ఇర్వియగారును వ్రాసిన వివరములకు ప్రత్యుత్తరమియ్యవలెనను ఆకర్షణమును నేనింతరతును బాగుగా నిర్దేశించగలిగితిని. నేనిపుడైన నా యాకర్షణమునకు వశమను కాలేదుగాని వివరములను సరిగ్గా తెలియజేయుట ఇర్వియగారు వ్రాయు సాహసించిన యొక విషయమునకు మాత్రము సమాధాన మియ్యవలసింది. వారు నేటి ధరించువస్త్రములను గూర్చి వ్రాసిరి.

నేను పాశ్చాత్యవాగ్ధరతను చెందిన సామ్రాజ్యాధికారులను బాగుగా నెంగియుండుటలననే నాకు దేశీయవస్త్రములందు గౌరవము మొండ్రైంది. నేనిపుడు చంపరానులో ధరించుచున్న వస్త్రములనే నేనుహిందూదేశమునందు నిరంతరమును ధరించుచున్నది ఇర్వియగారికి తెలిపకొనరున్నాను. నాదేశీయలలో కొందరివలె నేను గూడ అతిస్వల్ప కాలము వ్యాధిస్థానములలో వాదించుచున్నాను తక్కిన వేళలందు కధివారురాష్ట్రీయభాగములందు అధిపాశ్చాత్యవస్త్రములను ధరించియుండిన మాటసత్యము. 21 సంవత్సరములకు పూర్వము నేను కధివారు వ్యాధిస్థానములందువాదించినపుడు నేనుధరించిన స్వదేశీవస్త్రములనే ధరించి యుంటిని.

నేనిపుడు నేతయును కర్మసామును వృత్తిగా చేసి కొని యుండుటచేతను స్వదేశీవస్త్రమును పూనియుండుటచేతను చేతితో వడకబడిన నూలు నుపయోగించి చేతితోనే నేను బడిన స్వదేశీబట్టలనే గాని ఇతరులను నిపుడు నుపయోగించుటలేదు. నేనును నాసహచరులును స్వయముగ బట్టలనేసి వానినే ఉపయోగించుచున్నాము. దైతులను వశపరుచుకొనుటకు నేను చంపరానులో ప్రత్యేకమీ బట్టలను ధరించుచుంటిని ఇర్వియగారు వ్రాసిరి. జాతీయ వస్త్రములు దేశీయులకు చాల సహజములును అనుకూలములు నగుటచేతనే నేను వాని ధరించుచున్నాను. దేశీయ వస్త్రములు హిందూదేశపు శిష్టావస్థితికి బాగుగా ననుకూలించునవిగాను పారిశుధ్యమును కలిగించునవిగాను పరితనమునందును సౌమ్యత్వము నందును చతుక యందును ప్రపంచమునందెచటను సాటిలేనివిగాను యున్నవి. అట్టివస్త్రములను పరిత్యజించు దేశీయులు జాతికంతకునుదోష మొనరించినవారగుదురు. అట్లుపరిత్యజించి పాశ్చాత్యవస్త్రములను ధరించుట గౌరవ రాహిత్యమునకును ప్రత్యక్షమునకును చిత్తదౌర్బల్యమునకును సూచకముగనున్నది. నిర్భయముగ గర్వమును అభ్యుదయభ్రాంతియును అభ్యంతరములు గావించినచో ఈదేశము నందాండ్లములు చిరకాలమునకు పూర్వమే దేశీయవస్త్రములను ధరించియుండును. నేను చంపరానులో తలపారలేమండ తిరుగుచున్నానుట అపశ్యయము. నుత సంచంధములకు విరుద్ధములచే నేను పాదరక్షలను ధరించుటలేదు. అనకాత మున్నంతవరకు పాదరక్షలను నడుచుటయే ఆశాన్యకరము.

వెనుక భాగమునందు గౌరవసభ్యులుగానుండిన నాప్రియమిత్రులగు బాబూవ్రజేశ్వర ప్రసాదుగారు ఈరాష్ట్రీజనులందరను ధరించునట్టి భావనే ధరించుచున్నారను. పాదరక్షలను మానలేదు. ఇంటియందుగూడ పాదరక్షలను ధరించి నడుచుచుండుటలన వివరీతులకు ధ్వని కలిగించుచున్నారు. నాలో వారికి నిరంతర సాహచర్యముండినను వారు పాశ్చాత్యవస్త్రములను వదలుట జకుంతునట్లేని పుచ్చలేతుండనున్నారు. అధికారములను మాడగోరువుకు పెంట్లమును బూట్లులను తొడుగుకొనియే వెళ్లేదురు. అందువలన తమకు చాలభాధగ నున్నదని ఆయనయొప్పుకొనిరి గాని వదలుటకు మాత్రము సాహసములేదు. భారతీయుల కధికసాందర్య సౌకర్య కరమును చాల స్వల్ప క్షయముతో కూడి నియునగు దేశీయ వస్త్రధారణమువలన వ్యాధిస్థానాధిపతు లభ్యంతరము కలిగింపరనియు కక్షిదారులు పరిత్యజింపరనియు నేనెంత చెప్పినను ఆయనబుద్ధిని మనలించుకొనజాలి యుండలేదు.

నన్నుగూర్చియు నామిత్రులను గూర్చియు వెళ్లు కథలను ఇర్వియగారు వింటిమని వ్రాసిరి - న మీరు ధరించు ఇర్వియగారును అట్టికథలను విశ్వసింప వలదనియు దూష్యములును హానికరములును ప్రకటింపబడని స్వదేశాచార వ్యవహారములను

పరిత్యజించి నభారతీయులవై ధ్వజమెత్తుటలో నాకు మీరు లోభపడకుననియు నేను మిమ్ములను కోరెదను. నిరాధారములగు విషయములను పురస్కరించుకొని మిరిట్లా తేలిపింపకొనకపో నేను చంపరానులోనుండుట కలన నేవిషయమునకు హాని కలుగునని మీరును ఇర్వియగారును తలంచుచున్నారో ఆవిషయమునకు మీరలననే హానికలుగగలదని నేను మిమ్ములను హెచ్చరించుచున్నాను. ఇట్టి సిద్ధిగతులలో నేను నామిత్రులను సహకారులునగు వేలకొలది ఆంగ్లేయుల పక్షమున నొక రీతిని భారతీయులపక్షమున మరియొక రీతిని ప్రవర్తించియుండినచో వారందరును నన్ను విశ్వసించుట కంటికి విచేకరణమే? మీరీ విషయమును విశ్వసించవలెను.

కార్తీకేలు ప్రభువుగారు.

స్వదేశ వస్త్రధారణము.

అమృతబాబు ప్రత్యయిట్లు వ్రాయుచున్నది. కార్తీకేలు ప్రభువుగారు బంగారాగవర్షులుగా కలకత్తాలోనున్న పురుగుండు వేసవిలో సొకనాడు మమ్ములను ప్రభుత్వమందిరమునకు పిలువనంపిరి. ఆనాడు మధిమగనుండెను. ప్రభువుగారు తత్కారణమున చాల నష్టమితముతో నుండిరి.

ప:— మీ శరీరము చెయ్యటతో దొప్పగొనెట్లున్నదే.

ప్ర:— అవును నేను ఉష్ణచర్మికి గురైనాను.

ప:— మేము భోజనములను వడ తాలును ధరించుటలన మాకు శ్రమచాల తక్కువక నున్నట్లు ప్రభువులు గ్రహించి యుండురు. తాము గూడ నేల నిట్టి దుస్తులను ధరింపరాదు?

ప్ర:— (కర్మశక్త్యముతో) మేము మందలెరులముగాన వివరణ భోజనములను వడతాలును ధరింపము.

అరి ప్రభువు చెప్పెను. ఎండవేడిమికి మలమల మాకుటలైన పాశ్చాత్యులంగీకరింతురు గాని చాల దళసరిగలిగిన వనములను పరిత్యజించుటకు మాత్రము వారంగీకరింపరు. ఆమనాన మున్నగు నూలెతో నభ్యంజన స్నానములందుటలన చాల వట్టిగా నుండునని ప్రభువుగారికి హేమెరిందితిమిగాని ఈ భోగము పాశ్చాత్యులకెన్నటికిగూడ లభించునదిగాదు. వారు కావినమునుధరించరనిచేపదనాచేయించుకొని యైలాభ్యంజనములందును నానకకా నూడకముగాదను భ్రాంతియందున్నారు. గాన వారెన్నటికి నంగీకరింపరు. ఇట్లు పాశ్చాత్యులు మనదేశానికావధానమైన పరిజనుల కగుపడినచో వారి వారక మంతయును సంకటితో నంతరించి ఇప్పుడు వారిని మానవాధికులనుగా భావించు భారతీయులు వారి సంకటించి తమవలెనే మానవాధికులుగా మానెదరని కొందర యాండ్లములు నడిపిరి.

మదరాసు ప్రెస్సుచిత్రక.

నేను గంధిగారు పాశ్చాత్య వస్త్రములను ధరించి యుండగ నెన్నడును చూచియుండలేదు. భారతీయ వస్త్రములే చాలాపాఖ్య కరములుగాన భారతీయ వస్త్రములను ధరించుట విజ్ఞానసూచకము. భారతీయ వస్త్రములే భారతీయులకు తగినవి గంధిగారు ఈవిధమున చెప్పెను. సత్యమేగాని పాశ్చాత్యులు గౌరవనీయ భ్రాంతిచే భారతీయ వస్త్రములను ధరించుటలేదనుటలో మేము గంధిగారితో నేకభావములము. గంధిగారు తమ జాతీయవస్త్రములనెట్లు ధరించుచున్నారో పాశ్చాత్యులును వారి జాతీయవస్త్రములనెట్లు ధరించుచున్నారు. ఉష్ణచర్మముగా నున్న పురుగు భారతీయవస్త్రములను చాలాపాఖ్యనాయకములని పాశ్చాత్యులకును మేముగూడ తలంచుట సహజమే గాని చిన్న నాటకమిది అలవడిన పద్ధతి కలిగియుండుట భారతీయులకు వలెనే ఆంగ్లేయులకు నూడ కష్టముగ నుండుట సహజము. అట్లెవరైన కొందరు పాశ్చాత్యులే సాయంకాలమైన భోజనము ఉత్తరీయమును ధరించి సుమద్రాతీయమనందరింప సాగినచో వారి కున్నాదముకలిగెనాయని తలంచువారు ముప్పురుండురు. నుత కారణములవలన కక్షకక్షలోని సాత్వీయము ఆర్త్య పాశ్చాత్యులు దేశీయ వస్త్రముల నెధరించెదరు గాని వారి కిది చాల పాఖ్యముగనున్నది తెలియుచున్నది.

కనిమనసు బాగుటక్కరగాదు.

“నేను భారతీయ వస్త్రములను పరిత్యజించి పాశ్చాత్య వస్త్రములను యుగల ధరింపవలసివచ్చినచో నేను చాలవిచారమును పొందుదును. యైలాభ్యంజనమును పరిత్యజించుట చాల దుష్కర్మియగును.”

అని బూటకముగా నుచుంది. ఇప్పుడువారికి జనరలు పదవిలభించుటచే నారు మరల పాశ్చాత్యవస్త్రములను ధరింపవలసిన ఆర్యకథ కలిగినది. ఇప్పుడు భారతీయభ్యంజన సౌందర్యమున్నారో తెలియును.

చిల్కా స్త్రీమరు

65 శతములు దరిశేరుట.

(మా స్వదేశీయ విశేషి యొద్దనుండి)

బారుక జూలై 5 తేది.—స్త్రీమరులోని సాహగ్రీ తీసి వేయబడుచున్నది. తీగలేని తలతిసామానులు ఇంక ముఖ్యమయిన సాహగ్రీని దరికి జేర్చిరి. స్త్రీమరులోని సరుకు కొద్దిగ వీయబడెను. మిగత సరుకు స్త్రీమరులో తడిసియున్నది. స్త్రీమరు ఒకవైపునకు వంగియుండుటచేతను సమద్రతరంగముల నీరు లోన బడుటచేతను పనికేయుటకు నీలుగలుగుట కష్టముగ నున్నది. స్త్రీమరునకు సహాయము జేయుటకు వేరొకస్త్రీమరు. కలకత్తానుండి బయలుదేరి వచ్చుచున్నది. నేటిసాయంకాల మిచ్చటికి వచ్చునని తెలియుచున్నది. మారుమంది కళాసులు గూడ కలకత్తానుండి పనికేయుటకై విచ్చేయుచున్నారు నిన్న సాయంకాలము మెయిలులో మదరాసునుండి వెనిడెన్సీ పోవు ఆక్కినరుగారు విచ్చేసిరి. నేను జిల్లాకలెక్టరుగారు విచారణనిమిత్తము వచ్చెదరు. ఉద్యోగస్థులు దినదినము వచ్చుచున్నారు గాని తగినబహు దొరకుట దుర్లభముగ నున్నది. మూడవంతు ప్యాసింజర్ల వారివారి స్వస్థానములకు జరిగి. అంగు బంధువులను, స్నేహితులను, భవమును, వస్తువులను, పోగొట్టుకొనినవార నేనులుండిరి. స్వస్థలములకు బోవువారలకు నిన్నటినుండి రెయిలువాట్లలు కర్మములు కంపెనీవారిచ్చుచున్నారు. నిన్నటిసాయంకాలము రైవులమునుండి 40 మైళ్లదూరములో నున్న వొంటూరుగ్రామమునకు 65 శతములు దరికి జేరినట్లు సహాదరుని గోల్పోయి శతములను వెదకుటకై బోయిన ఒకరివలన తెలిసినది. కొందరు వద్ద భవమును, కొందరివద్ద వస్తువులు వచ్చుటచేయుచున్నది. పోలీసువారు పంచాయితీచేసి శతములను భాగించిరి. ఇంకఎన్ని శతములు దూరమున జేరినవి క్రమముగ దరియుగలవు. దరికి జేరిన శతములలో బారుక గ్రామములో బోయిన 10 మంది జనులలో ఒకరును లేనందున దూరములో యింక ఎన్నియో చేరియుండునని తెలియుచున్నది. వీరిలో మదరాసు కాకినాడ విశాఖపట్నం, వైరా ప్రాంతములవాడ విశేషముండి యున్నట్లు తెలియుచున్నది. ప్యాసింజర్ల సాహగ్రీ దరికి జేరిగ వారు వారు గుర్తించిన సాహగ్రీ నందజేసి మిగత సాహగ్రీని పోలీసువారును హేజర్లీగారును గాత్రపరచిరి. నిన్నుదరికి జేర్చిన సాహగ్రీలో పగులగొట్టిన ట్రంకులు పెట్టెలు అనేకములుండుటచే ఎంతభవము ఎన్ని వస్తువులు పోయినవో యూహించ శక్యముగాక యున్నది.

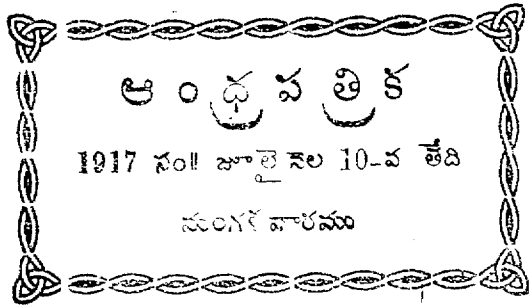
మదరాసునుండి బయలుదేరిన స్త్రీమరు రైవు రావైయున్నది. ప్యాసింజర్లను నడుపును ఎగుమతి చేసికొని రంగూను పోవును.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ దళము

కలకత్తా, జూలై 6:—నేటి దినము సమాజేత మైన కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు పెనేటునగలో విశ్వవిద్యాలయదళము సంగతిని గూర్చి చెప్పింపబడెను. పాఠశాలలకు హాజరు కాని విద్యార్థులకు హిందూదేశ చారిత్రమువారు కొన్ని సౌకర్యముల జేయవలసి యున్నదని వైసుభాస్కరులగారు పలికిరి. క్రొత్త వైదిక నిబంధనల మూలమున ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమై నికదళమునకు కొన్ని సౌకర్యములు చేయబడునని రాజప్రతినిధిగారు తెలిపిరి. కార్యమోచనము నాలోచింపుచు వైసుభాస్కరులగారి క్రింది సంగతిని వివరించిరి. ప్రత్యేక హిందూదేశ కళాకల ప్రస్తుత చట్టముల ననుసరించి ఒకొక్కదళమున 250 మందికి తక్కువ యుండగూడదు. డబ్బులు కంపెనీదళ చట్టములప్రకార మొకొక్కదళమున 228 మందికి తక్కువ యుండగూడదు. ఇంగు మొదటితరగతివారు దేశీయమునకే యుపయోగింపబడుదురు. రెండవతరగతివారు హిందూదేశమునందును దేశములందును గూడ పని చేయవలసియుండును.

ఈ యోజనము నాలోచించి తగిన వ్యవస్థాంతము నిజేరించుటకు 55 అనుతోష ముఖ్యకారి నలునాడైని ప్రత్యేక సంఘము నియమింపబడెను.

బొంబాయి రాజధానినుండి హిందూదేశ రక్షకబలమున తేరగోరువు యూరోపియను సెన్సనులో జూన్ 15-వ తేది దరికి 419 దళభాస్కరులు వచ్చెను. అందు బొంబాయి నగరమునుండి 419; పునానుండి 110; సింధునుండి 60 వచ్చెను. బొంబాయిలోనివిగాక దక్షిణభాగ్య ప్రదేశములనుండి 195 దళభాస్కరులు వచ్చుటెంతయు ప్రశంసనీయును.

కాండు తేబిలు పత్రిక:

హిందూ దేశపు భావినితి.

కాండు తేబిలు మండలి వ్యవస్థాంతరము కర్తవ్యము గారి ప్రసిద్ధి కెక్కిన లేఖచే హిందూ దేశమున వెల్లడియైనది. కర్తవ్యముగాను తమ లేఖలో హిందూ దేశమును నాగరికతలో మధ్యస్థానముగా బోల్చుటయు, ఇట్టి మోటుదేశములను నాగరికవంతము జేయుటకు వలసరాజ్యములు బ్రతుకుదేశముతో సమాన స్వాతంత్ర్యములను గలిగియుండ గోరుటయు, ఈ లేఖపై భారతీయులకు గలిగిన తీవ్ర రోషావేగమును, భారతీయుల కోపానలము సహించుటకు కర్తవ్యముగాను తమ వాక్యములను కొంత వరకు సంతోషించు కొనుటయు మా పాఠకులకు తెలిసిన విషయమే. ఈ కథను గూర్చి యిప్పుడు తిరిగి విమర్శించుట యనవసరము. కాండు తేబిలు వారి ముఖ్యోద్దేశము వలసరాజ్యములు గూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపరిపాలనములో సమాన బాధ్యత వహించవలయునని గానించుచున్నది. ప్రస్తుత కాలమునందు, బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఈ బాధ్యతను వహించుచున్నది. మున్నందున ప్రతి స్వాతంత్ర్యభాగపు ప్రతినిధులును పార్లమెంటులో గూడ సామ్రాజ్య పరిపాలనా బాధ్యతను వహించెదరు. అట్టి పార్లమెంటు సామ్రాజ్యమున కంతకును నుత్తరవాదియై యుండుట సంభవించును. ఈ యాదర్శములనే నేడు మాకు జేరిన జూరునల చతుర్థ వార్షికపు కాండు తేబిలు సంచిక సామ్రాజ్యాంగవిధానమును వ్యాసమున తిరిగి వ్యక్తపరిచినది. ఈ యాదర్శముల సాధ్యాసాధ్యములతో మన కెక్కువ వనితేదు. ఇట్టి సంయుక్త రాజ్యాంగ విధాన మేర్పడినను దీర్ఘకాలమును, ప్రస్తుత స్థితిగతులను గమనించిన ఈ యాదర్శ సాధ్యము అసాధ్యమనియు గానించుచున్నది. ఈస్థితియు చూపుట కాక ప్రవృత్తియుగ నున్నను, దానిని అనుభవములో తెచ్చుటలో చాల చిక్కులు గన్పట్టుచున్నవి. వలస రాజ్యము లొకను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట లేదు. అనేక విషయములందు మాత్రమే దేశపు దయా భర్తయునై నాధారపడి యున్నవి. సామ్రాజ్య పరిపాలనములో సమాన బాధ్యత వహించుటకు మాత్రమే దేశముతో సమానమగు హక్కులు గలిగి యుండవలెను. ఒక యధినివేశ రాజ్యముతో బాటు వేరొక యధినివేశ రాజ్యము సమానాధివృత్తిని జెందియుండలేదు. కాండు తేబిలువారి దృష్టిపథములో ఇంగ్లండు ప్రభువుచే పరిపాలింపబడుచున్న సింహళ ద్వీపము మొదలగు వలసదేశములు గన్పట్టుట లేదు. ఇది తక్కిన యధినివేశ రాజ్యములతో బాటు స్వతంత్రాధికారములను గలిగి యుండలేదు. ఇంతియగాక, బ్రిటిషు పార్లమెంటు తనహక్కుల నింతత్వరతో విరివొస్తాననియు జేయుటకు, బ్రిటిషు ప్రజలు సమ్మతించరు. నూతనముగ నేర్పడ నున్న పార్లమెంటులలో, ఎన్నికల సూత్రములపై జరుగవలెను? లండను నగరమున ఇంగ్లండు దేశమునకు ప్రత్యేకమహాసభయు, సామ్రాజ్యమునకు వేరుసభయు మండపాలసి వచ్చును. ఎన్ని మొదలు

ఈహింప నీలులేని సందర్భావస్థ ఘటించినపుడు, వలసరాజ్యముల ప్రతినిధులు దూరదేశముల నుండి యురుదెంచువరకు స్వేచ్ఛ చర్య జరుగకుండినచో, సామ్రాజ్యమున కిహయము వాటిల్లుదా? దేశానసరముల గమనించి యే చర్య నైనను తక్షణమే జరిపినచో, ఈ మాతనాధికారులు న్యూనతగ భావించుట సహజము. అధినివేశ రాజ్యములతో నాలోచించుకుండ, సామ్రాజ్యములో ఇంగ్లండు నిగదనియే, యీ రాజ్యములు గిరుక వహించి యున్నవి. ఒకవేళ, ఈ రాజ్యముల ప్రతినిధులు సామ్రాజ్యసభలో సంగీకరించిన విషయములను, ఆరాజ్యము లందలి ప్రత్యేక పార్లమెంటు సభలలోనే సభా రంగీకరింపక పోయినను, కార్యక్రమమునకు భంగము వాటిల్లుట నిశ్చయము. అవసరమగు సమయములందు సామ్రాజ్య ప్రతినిధులు తమ దేశముయొక్క పూర్ణాభిప్రాయమును కనుగొని వెడలుటకు వ్యవధియుండదు. అందుచే సామ్రాజ్యము మొదలగు విషయ పరిస్థితులలో నిట్టి సంయుక్త పార్లమెంటు సభ వలన విశేష ప్రయోజనముండదు. ఈ సామ్రాజ్యసభ ఏకజను బాధ్యత వహించును? ఇందలి సభికులు తమ విధ్యుక్తములను క్రమముగ నిర్వహించక పోయినచో, వారిచే నట్టి కనుల జేయించు వారెవరు? ఇప్పుడన్ననో పార్లమెంటు కొలదినుండి ఆంగ్ల ప్రజలకు జవాబువారీ వహించుటచే, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి ప్రవర్తించుచున్నది. నూతనసామ్రాజ్యసభ యన్ననో దాదాపు ప్రపంచమున కంతకును తన చర్యలకు తరవాది యగుటచే, నే దేశీయులకు దీనిపై తగిన యధికారము వహించుటకు సాధ్యపడదు. అందుచే ఈ సభ నిరంకుశాధికారమును వహించుట నిశ్చయము. ఈ విషయము తెలుసుకొని, హిందూ దేశపు స్థానమును నూతనాధికార వాంఛాపరులు నిర్ణయింపలేదు. అధినివేశ రాజ్యములతో బాటు హిందూ దేశమునకు స్వతంత్రాధికార మొసగి, వారితో, సమానమగు స్థానమును సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభలో ప్రసాదించిన గాని, నూతన మార్పులచే హిందూ దేశమున కావంత యును లాభము లేదు. అధినివేశ రాజ్యములకు మ్రోదపు లన్న ఎక్కి పరిపూర్ణకామమో, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల ముక్తినిజేతనే చేబత్తెలు మగుచున్నది. ఇదివరకు మన మొకలను ఇంగ్లండునకు మాత్రమే విన్నవించుకొనుచున్నారము. మన దేశీయుల స్వచ్ఛందేనే మయిలబడుమని యూహించు కనడా, దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజిలాండు, ఆస్ట్రేలియా, రాజ్యములు గూడ మనలను పరిపాలింప మొదలిడిన యెడల, మైదు భర్తల యధికారముచే యిడుమలబడు సతీయొక్క దురవస్థ సామ్యమున హిందూ దేశస్థితి కడు దుర్భరమగును. అందుచే కాండు తేబిలు వారు గోరు మార్పులు జరుగక ముందే, హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించుట సామ్రాజ్య సాభాగ్యమున కత్యవసరము. ఇటీవల లండను నగరమున జరిగిన సామ్రాజ్య సామ్రాజ్య సభలందుదలి రెండు లోపములను కాండు తేబిలు పత్రిక పేర్కొనుచున్నది. మొదటి లోపము ఆ సభా తీర్మానములలో వలస రాజ్యములకు సామ్రాజ్య విషయములలో సమాన జెప్పు నధికారమునుమాత్రమే యిచ్చుటగాని, ఈ విషయములను పరిష్కరించుట కధికార మిచ్చు లేదు! అందుచే, మాత్రమే దేశముతో బాటు సమానాధికార మొసగలేదని ఈ పత్రిక చింతించుచున్నది. రెండవ లోప మెట్టి యన, సామ్రాజ్య విభాగమును కొనసాగించు మంత్రులు సామ్రాజ్య ధి నిర్వహణలవారి కుత్తరవాదులు గాకపోవుట.

ఈరెండు స్వాతంత్ర్యములను ప్రసాదించక పోయిన యెడల, ప్రస్తుత సామ్రాజ్యము స్వతంత్రాధికారములు గల రాజ్యసమూహముగా మున్నందున పరిణమించును గాని, సంయుక్త సామ్రాజ్యముగ నుండదని ఈ పత్రిక బెదరించుచున్నది. అట్టి సామ్రాజ్యములో ఏ రాజ్య మా రాజ్యపు భాగ్యదయమునే ప్రధానముగ దీసికొనునుగాని, యెల్ల సామ్రాజ్యాభివృద్ధిపై పాటుపడుట కవకాశములేదట. సామ్రాజ్యపరిపాలనా బాధ్యత యొకను లభింపలేదని ఈ పత్రిక వాపోవుచున్నది. వ్యాసాంతమున హిందూ దేశపు స్థితినిగూర్చి చర్చించబడినది. సామ్రాజ్యవిషయములను చర్చించినపుడు హిందూ దేశముగూడ తన యభిప్రాయమును వేదించుట యవసరమని యిటీవల జరిగిన సామ్రాజ్య సభాకార్యక్రమమువలన స్పష్టమయినదట. ప్రధానమంత్రి యగు లాయడుజార్జిగారు 17 వ ఏప్రిలును తేదిన యువకన్యసించినటుల, హిందూ దేశ మిత్రతో సామ్రాజ్యమున భాగస్వామి యయినదట! ఎటుల అట్టి యున్నతస్థితి, మొక్క మారుగ, హిందూ దేశమునకు లభించినచో యూహించబడదు. ఒకవేళ హిందూ దేశమును గూర్చి వాయునపుడు పదములకు విశేషావధిమైన గలదేమో? సామ్రాజ్యసభకు వెడలిన ప్రతినిధు లెవరు? ద్వితీయము వారిచే నియమింపబడిన యిద్దరును, హిందూ దేశ ప్రభుత్వకార్యదర్శి గారును గదా! వీరు ప్రజలచే నన్నికొనబడలేదు. అందుచే వీరి ప్రాతినిధ్యము నేతివీరకాయవంటిదనుట స్పష్టము అధినివేశ రాజ్యప్రాతినిధ్యముల గాదు. ప్రజలచే నియమింపబడిన ప్రతినిధులే సభ కేరెంచిరి. హిందూ దేశము భాగస్వామిగ సంగీకరింపబడిన దని వాయుచున్న ఈ పత్రిక, యుద్ధానంతరము హిందూ దేశమునకు యధికార వర్గ ప్రభుత్వమునుండి స్వపరిపాలనాధికారము క్రమ క్రమముగ నొసగవలెననియు, నిందుకై తగిన సంస్కరణముల నారంభింపవలె ననియు వాయుచున్నది ఇదివరకే సామ్రాజ్యమున భాగస్వామి యయిన హిందూ దేశమునకు, తిరిగి స్వపరిపాలనమును క్రమక్రమముగ ప్రసాదించుట దేవుకో? ఇది స్వవచనవ్యాఖ్యాతము గదా! మాటలతో తృప్తిపరుప జూరుట యీ పత్రికా లక్షణమని పోచుచున్నది. సామ్రాజ్య భావిదేశము గూర్చి ముచ్చటించుచు, సామ్రాజ్యములో ప్రతిభాగము స్వపరిపాలనమును గాని, స్వపరిపాలనమున కందు బాటుగోనున్న ప్రభుత్వమును గాని భూమి, సామ్రాజ్యమున కంతకును సామ్రాజ్యమగు నొక మహాసభను గలిగియుండుట యావశ్యకమనియు, ఏ సభలో అన్ని రాజ్యములును గలసి మొక్క విధమున యాలోచించి పనిచేయుట సామ్రాజ్యాభివృద్ధి కవసరమనియు, ఈ పత్రికాభిప్రాయము. వైవాక్యములలో "స్వపరిపాలనమున కందు బాటుగోనున్న ప్రభుత్వ"మనిన, హిందూ దేశ ప్రభుత్వ మనియే యీ పత్రిక మొక్క యుద్దేశముగ గానించుచున్నది. హిందూ దేశము నిజమగు స్వపరిపాలనమును పొందవంతవరకు సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభను నెలకొల్పుట దేశాభివృద్ధి భారతీయుల దృఢాభిప్రాయము. పలుకుబడి గలిగిన వలసరాజ్యముల కోరికలను దెలుపుచున్న కాండు తేబిలు పత్రికాభిప్రాయమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు యుద్ధానంతరము జరుగబోవు సామ్రాజ్య సభలో నాలోచించుట నిశ్చయము. ఈలోపుగనే భారతీయులు తమవాంఛలను బ్రిటిషు ప్రజలకును, ప్రభుత్వమునకును సహేతుకముగ నివేదించుట

ముఖ్యపాత్రము. వలసరాజ్యముల బోలు స్వపరిపాలనాధికారమును మనకు ప్రసాదించకముందే, ఈ రాజ్యములకు సామ్రాజ్య పరిపాలనాధికారము నొసగ గూడదు. వలసరాజ్యముల వాంఛలను తృప్తిపరుప నిశ్చయించినచో, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనాధికారము నొసగవలెను. అంతయుకాని, హిందూదేశము అయిన రాజ్యములచే కరిపాలించబడుట కంగీరించదని విప్లవముగ నితరులమున బ్రతిఘటించేమునకు హిందవనాయకులు బోధించవలయును.

సంగ్రహము

సంగ్రహము తీవ్రదశ జెందుచున్నది. రుష్యములు సంధి జేసికొనెదరని యాశతో సంగ్రామ రంగము శాంతివంతముగ నుండెను. స.ధి.గూర్చి జర్మనీకి ఆశలన్నియు అడుగంటినవి. అందుచే, జర్మనీ తన బలమునంతయు యొక్కమాటు ప్రదర్శించుననియు, ఆ యత్నము విఫలమయ్యెడల సంధికి తిరిగి లోబడుననియు, నేటి తత్త్వవార్తలలో గానవచ్చుచున్నది. జర్మనీ ప్రజలు సంగ్రామ రంగమున నేరైపున జూచినను జయములేక పోవుటచే అసంతృప్తులయినారు. జలాంతర్గాములచే ఆంగ్లేయుల కాశారవహారములు చెందకుండ జేసెదమను ప్రతిజ్ఞకు భంగము గలిగినందున, తమ కష్ట యూహలేదనియు, జలాంతర్గాములచే ఆంగ్లేయకలకు అమిత హాని నష్టము కలుగజేయుటయే తమ యాశయమనియు జర్మను లిప్పుడు కలుకుచున్నారు. ప్రపంచములో ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకై కలుగుచున్న తీవ్ర యాందోళనము జర్మనీదేశమును మాత్రము కిలచరిపెట్టక మానునా? సంగ్రామములో జర్మనులకు అజయమారంభమయినది. జర్మనుల రాజనీతి యుద్ధయోగవడి, తలసైన్యదేశము లాటి వె బడి మరెవ్వరి జర్మనీకి శత్రుదేశములగుచున్నవి. ఈయత్నానా సమయములో జర్మను ప్రజలకు, నిరంకుశాధికారుల చర్యలు ప్రస్ఫుటమగుచున్నవి. అందుచే, ప్రజాప్రాతినిధ్య మొక్కజుగ గాన యునదియు, రిప్రెజెంటు అను ప్రజాప్రతినిధ సభాధికారము హెచ్చుగావలయుననియు ప్రజలు ఆ దోశనము జరుపుచున్నారు. ప్రజల నెఱుంగ నయినను తృప్తిపరుపవలయుననిన, సంగ్రామములో శాంతి విజయమును వారి దృష్టికి గోచరము గావింపవలయును. అండును పత్తనముపై అగ్నిగోళములను పైచుట యట్టి జర్మనీ ప్రయత్నమునకు నిదర్శకము. గత శనివారమునాడు ఇరువది యొక్క వాయు విమానములు లండనుమీదను ఆ పరిసరముల మీదను అగ్నిగోళవర్షము గురించి 37 మంది పురుషులను, స్త్రీలను, పసిపిల్లలను జంపి, 141 మందికి గాయములను గావించినవి. హిందోబర్గ్, బెల్ మోహాల్ వెగు, కైజరు మొదలగు వారందరును సమావేశమయి గావించిన రణరూపా మిదియే గాబోలు! అండును నగము 21 శత్రు విమానముల నెదుర్చుటకు 5 ఆంగ్ల విమానములు మాత్రము ఆయత్తవముతో చనియెను. విమానవిధ్వంసక శత్రువులు విశేషసహాయకాగలేను. ఆకాశమున కెగిరి జర్మను విమానములతో బోరాడు ఆకాశవిమానము లే ఎక్కువగ గానలయును. లేనిచో నిరహరాధులగు ప్రజలు విశేషముగ మరణించుట కనకాశము కలుగుచున్నది. ఆంగ్లదేశ ప్రజలలో తీవ్రమగు తత్తరపాటు కలిగిన దనుటకు నేటివార్తలలో గానగల ప్రతికాభి ప్రాయములే సాక్ష్యము. లాయుకు న్యాయ, సోదే శైన్యు, అభిజిత్వము, వీక్షి

డిస్పాచ్, రైన్లాండ్ పేపరు మొదలగు పత్రికలన్నియు, శత్రువిమానములదాడినాపుటకు ంకు ణోపాయములు సరిగ లేవనియు, ఆగోపమును వెంటనే సవరించి జర్మనులకు బుద్ధివచ్చుటలుగ యాదేశముపై బ్రతిఘటించునములు దండయాత్ర సలిపి యందలి పత్తనముల నీవధముగనే ధ్వంస మొనర్చవలయుననియు, యభిప్రాయపడుచున్నవి. లండను దాడి మూలమున ఆంగ్లేయులు భీతిజెందుటకుమారుగ, వారిలోని రోషావేగములు పెచ్చు పెరిగి జర్మను విమానమునకు బురికొల్పుచున్నవి. సంగ్రామ రంగమున శత్రువిమానములు తమ విధ్వంసకార్యములు జరుపజాలక, ఆంగ్ల ప్రైచ్చ విమానముల దాడులకు సహించజాలక, విధ్వంసమగుచున్నవి. అందుచే నక్కడ తలజూపజాలక పత్తనములను పాడుచేయ మొనరిగినవి.

పశ్చిమరంగమున జర్మనీ తన బలమునంతయు యుద్ధయోగించి యవస్థాంధనము జరుపుచున్నను ప్రయోజనము కలుగుటలేదు. ఎయిరునది యొద్దను స్థాండర్సు భాగమును జర్మనులు భయాతురులగుచున్నారు. లాయ్డ్ వద్ద భూప్రదేశమునకు రక్షణముగానున్న ఖమికా డెవ్ డేబిస్ ఆను గుట్టకు పోగొట్టుకొనుటచే దిగులుజెంది, దాని నీ తిరిగి తీసికొనుటకై సైన్యములనధికసంఖ్యాకులనుజర్మనులు బలియిచ్చిరి గాని ప్రయోజన మిసుమంతయు లేపోయెను. మెసిన్ దగ్గర బ్రతిఘటనకి గలిగిన జయముచే క పితలయ, స్లాండర్సు, అనగ, బెల్లయములో జర్మనులచే నాక్రమింపబడని భాగమున నేను కీడు మూడునో యిది తలపోయుచున్నాను. బ్రతిఘటారు తమ పంక్తిని సముద్రము వరకును విస్తరించుచున్నారు. ఇందుచే జబ్రుజి, మొదలగు జలాంతర్గాముల వాసస్థలములపై సంగ్రామ నాకలదాడిని సాగించి, వాటిని ధ్వంసమొనర్చుటకునిలగును. ఇప్పుడు రుష్యులవస్థాంధనము జరుపుచుండుటచే, జర్మనులకు పశ్చిమరంగమున విజయము బడయుట కేమాత్రమును సాధ్యకడదు. పశ్చిమరంగమును గూర్చి వ్రాయునపుడు ఫ్రెంచివారు వడిన శ్రమయు, నష్టమును గమనించిన జాలికరమగు వృత్తాంతముగ గన్పట్టుచున్నది. ఫ్రాన్సు దేశము ఏప్రిలు నెలలో గొప్ప యవస్థాంధనమును జరుపుటకు సర్వము నాయత్తము జేసినది. ఆసమయముననే రుష్యులు కూడ దండయాత్రసలుపురునను గట్టి నమ్మకముతో, ఫ్రెంచివారు సంగ్రామమును మొదలిడిరి. రష్యాదేశమున పరివర్తన మారంభమయ్యెను. అందుచే రుష్యులు సంగ్రామ విషయములో పాగొనలేదు. జర్మనులు తమ సైన్య నివహములను సూర్యురంగమునుండి పశ్చిమరంగమునకు దీసికొనివచ్చిరి. ఈ భారమునంతను ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సుమోయవలసినచ్చెను. జర్మను విజ్ఞానభణమును ఫ్రాన్సు ఆకగలిగినది గాని, విశేషముగ ముందుకు సాగలేకపోయినది. జర్మను విజ్ఞానభణము నాపుటలోనయినను, ఫ్రెంచిరాజ్యాంగసభలో రిబటుగారు నుడివినప్రకారము, సైన్యముల నెక్కుడుగ, రణరంగమున కాముతిజేయవలసి వచ్చినది. స్వాతంత్ర్యమునకును, నాగరికతకును బుద్ధినిల్లయిన ఫ్రాన్సుదేశము భస్మీభూతము గాకుండ అమెరికాఖండము చెంత నిలిచి, యధియమిచ్చి రణరంగమున దిగిగది అమెరికా దేశము ఇరువది లక్షల సైన్యమును ఫ్రాన్సుదేశపుయుద్ధరంగమున జర్మను సైన్యముల నెదుర్కొనుటకై సిద్ధపరచుచున్నది. సమయమునకన్లుపడి సాతంత్ర్యపక్షము వహించిన అమెరికావారి సాహాయ్యము ప్రశంసార్హముగదా.

రుష్యావారు బ్రూసు లాఫ్ గారి యాజమాన్యము క్రింద యవస్థాంధనమును తీవ్రముగ మొదలిడినారు. ప్రారంభముననే జయము చేకూరినది. జర్మను సైన్యములను విశేషభాగము పశ్చిమరంగమునకు దీసికొని పోవుటచే, రుష్యులకు ప్రారంభవిజయము కలిగియుండవచ్చును. తిరిగి తమ బలములను పశ్చిమ రంగమునుండి తూర్పురంగమునకు జగ్గరులు గొనిపోవు చున్నారు. అందువలన యుద్ధము తీవ్రముగ నుండునని యూహించగలయున్నది. ఈ విజయమును సహదించుటకు రుష్యులు సైన్యములో నష్ట మెక్కుడుగ నుండుట వివరితమైయున్నది. రుష్యావారి అవస్థాంధనము గెల్వీషియాలో ప్రారంభమయ్యెను. దక్షిణమున సిస్టరునదివివాటి, ప్లానిస్సావను పట్టణము వరకు రుష్యులు విజ్ఞానభణము నాగుచున్నది. ప్లానిస్సాపు పత్తనము రుష్యావారి యధీమయించి, లెబర్గ్ కు బోవు రైలులు మాగ్గము స్వాధీనము లెబర్గ్ పతనమునకు వీలుచిక్కును. రుష్యులు దేశములో గూడ నడుగిడి కోవల్ పత్తనముపై పుకు బోవుచున్నారు. ప్రివెట్ బురదనేలకు మధ్యనున్న పిన్ స్ట్రువత్తనమును జర్మనులు తమలెట్టుచున్నారనిన, అది వారుగూడ వదిలిపోయెదమని యూహించవచ్చును. వెనిజులాను గారు గ్రీసువారు సర్వియాకు జేసియుండవలసిన స్థాయమును ఇప్పుడు జేరి సర్వియాకు విమోచనమును గలిగితురని, సెలవిచ్చివారు. ఇటలీ దేశమునుండి గెల్వీషియాకు సైన్యము లేతెంచుచున్నది. మిత్రమండలిలో అన్యోన్య సహాయ మిప్పుడు హెచ్చుగ నున్నదనుట కిది నిదర్శకము.

జర్మనులకు ఆమెరికానుండియు తలసైన్యదేశములనుండియు ఆహారపదార్థము లెక్కుడుగ బోవుచున్నవనుట సిస్ట్రేయము. ఇందుకై అమెరికావారు ఈ నెల 15-న తేదీనుండియు శత్రుదేశములకు చమురు, కిరోసినుమునె, గాసోలిను, ఇనుము, పిండి, మాంసము, క్రొవ్వ, యవరధాన్యములు, ఇవి యవి నేల సంగ్రామావసరములకు శత్రువులకు నేపదార్థమును బోసికుండ అమెరికా దొరతనమువారు ప్రజల ప్రయత్నములను సలిపెదరు. ప్రపంచమునంతయు విరోధికోటిలో జేర్చి ఎన్ని దినములు జర్మనీలోను బరుకగలను? నిరాశచే జనించిన మొండి ధైర్యముతో జర్మనీ యిగముందు పోరాడుటసిశ్చయము. ఆ తర్వాముల విజ్ఞానభణము హెచ్చుచు విమానముల ప్రతిభ మితిమీరును. సంగర రంగమున జర్మనులు సైన్యముల బలియిచ్చెరను. ఎన్నియుపాయములు వచ్చినను, అవి వ్యర్థములై కొరమాంధిగగును. అసి సాలసి, జర్మనీ సంధికై యత్నముజేయును. అంతవరకును పోరాడుచునే యుండును జర్మనీ యిగముందు స్వల్పరాష్ట్ర స్వాతంత్ర్య ముడగ్రోక్కకుండు రక్షిణోపాయముల నేర్పరచి, స్వాతంత్ర్యమును కాపాడునట్టి సంధికి మాత్రమే, మిత్రమండలి యొడంబడవలెను. లేనియెడల, మరియొక ప్రళయసంగ్రామమున కవకాశమును మిత్రమండలివారు గలుగజేసిన నారగుదురు. అట్టి ఫలితము జరుగకుండ జూచుటకు, లాయుకుబాడ్ గా రిది రకే వాదనము జేసియున్నారు.

ఈ నెల 4-5 తేదీన మొదలయ్యిరి వీరేశలింగువిమానము వారు ఆధిపత్యములను దాదాభాయి వారికి గారి మంజూరివచ్చుననియును రుసును నెలపును పి. మూన్యవారానరావు గారి యధ్యక్షతక్రింద నభిషేకి. భూపతిరాజు తిరుపతిరాజు, సాగిన్యక. హ. రాజు, గార్లు కారోజీతీవిత్తము స్మరించగలవారు విచారముగ ప్రకటిచి తీర్మానించిరి. ఈ గ్రామమున స్వరాజ్యరూపి స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడెను.

విరోధామహాసంగ్రహము

లండనునగరము అరక్షకస్థితి - నివారణకాంక్ష

(౧)

జర్మను రాజ్యాంగదుస్థితి-సాంఘికవాదుల ఆందోళకర ప్రసంగములు

(౨)

(రైటరు ఏ.జి.సి.)

ఇంగ్లండు

ఫ్రేబర్గ్ నగర వాఙ్మూలము.

లండను, జూలై 8:- మెసపొటేమియా యుద్ధసందర్భమున హిందూదేశ దొరతనమువారి చర్యకు పార్థింజి సభ నారు వ్యతిరేకాభిప్రాయము గలిగియున్నటుల తనకు తెలియదని ఫ్రేబర్గ్ నగర నేటిదిని ప్రజలనుండిరమున తెలిపిరి. ఇప్పటివఱకు చట్టముల ననుసరించుటయే తప్ప నతడు కాన్సిలుతో చేరక విధమున సంబంధమును మార్చుకొనజాలడు. రాజప్రతినిధిగారి విషయమున గూడ నటులనే యాలోచింపవలెను. ఈ విషయమున న్యాయశాఖోద్యోగుల సలహా అవశ్యముగ జేయవలయునని యతడనుకొనలేను. బెర్లిన్ ను పట్టుకొనుట గాని మరియే నైతిక సంరంభమునుగాని చేయవలసినదని యతడు రిహస్యముగ రాజప్రతినిధిగారికి తంజి నివృత్తిపత్రము వాస్తవము.

మెసపొటేమియా కమిషనువారు వ్రాసిన నివేదనము నిపుడు ప్రచురింప గూడదనియు, కమిషను రిపోర్టు వాఙ్మూలము జేసికొని హిందూదేశ పరిపాలనమున క్రొత్త చట్టముల నీ సమయమున ప్రవేశపెట్ట సాధ్యమనియు దొరతనము వారాలోచించిరి.

మేజరు కార్మెరు గారు

ఈ రిపోర్టు హిందూదేశము చేరినది తాము మేజరు కార్మెరుగారి విషయమున సిఫారసు చేయు నున్నామనియు, కార్మెరుగారి భయము నెరమున చేయలేదనియు, హిందూదేశ దొరతనమువారి వారి నేన నిదివఱకు ననేకమారులు వాంఛించినదియు, 1916-వ సంవత్సరము మే నెల నుండియు నతడు ఆహుతియొడల నిర్మించుటకు తగినసలహాల చెప్పి నియోగింపబడుటవలనను, ఆ నియోగమునండి అతని నిపుడు తప్పించుటకు మీకాదని యుద్ధ సంరక్షక కార్యాలయము వారు చెప్పిరనియు ఛాంబర్లెను గారు ప్రజలనుండిరమున తెలిపిరి.

నదులలోని నౌకలు.

లండను, జూలై 4:- ప్రభువుల మండిరమున తాము చెప్పిన యుపన్యాసమున హార్డింజి ప్రభువు గారిని పలికిరి. మెసపొటేమియా యుద్ధావలంబనముయొక్క సక్రమాభివృద్ధికి విశేషముగ పనిచేయవలసి యుండుటచే నదులలోని నౌకా సంఖ్యను ముందుగనే యావలయుగ మెచ్చించుటకు మీలకే పోయెను. 1915వ సంవత్సరపు జూలై నెలవఱకును నౌకలు తక్కువ కాలేదు. అటుపిమ్మట వలయు నౌకాసామగ్రిని సమకూర్చుటకు నైతికశాఖవారు చేసిన ప్రయత్నముల నెల్ల నొకరించిరి. ఇంగ్లాండుదేశమునదిగి నౌకాద్యము కేవల పను మానానవుదు. అది కాకాధిక కారులను సామగ్రిని జరుపబడెను. హిందూ బంగ్లాదేశములలోని నదులన్నియునది నౌకలను, ముంగాయి, హిందూకు వైపు నదులలోని నౌకలన్నియు, భేమునదిలోని చిన్న నౌకలు సహిరము మెసపొటేమియాకు దీసికొని రావలెను. ఇందులో ననేకము పారిశుధ్యశాఖలో మునిగిపోయెను. తక్కిన వన్నియుగూడ నేదియో యొక విధముగ లోపముల గడిగియుండెను. 1916 వ సంవత్సరము లోని మొదటి రెండు మాసములలో నుపయోగింపబడిన నౌకలముల మూడంత లభికముచేయుటవలన నది నౌకలు చాలమి చాల యధికమయ్యెను. ఈ ఇబ్బంది పరాసురంగమునండి రెండు మోదవపటాలములు వచ్చినప్పటినుండియు మరింత యధికమయ్యెను. అదేకములకు తగిన మోటరుబండ్లను పంపబడలేదు. అయినను నైతికావకతలనుబట్టి వా రివెంటునే రివరంగమునకు బంపవలసివచ్చెను.

మెసపొటేమియా యుద్ధమునకు పూర్వము హిందూదేశము క్రిటనునకు 1 కోట్ల రైలిల నన్నివిధములకు ఉపకారములతోను, 60000 ల తుపాకులతోడను విశేషమునకు సామూహ్యతోడను, 550 కెల్క్రడుగు ఇటీవలి నవీన రిగవతి తుపాకులతోడను, ఇంక పలువిధములకు జోళ్లు, బట్టలు మొదలగు సామగ్రిలతోడను బంపియుండెను.

నైమానిక యుద్ధ పరంపరలు.

లండను, జూలై 8:- లండను నగరముమీద జరుపబడిన నైమానిక దాడి ఇంగ్లాండుదేశ దక్షిణభాగముమీద క్రతువులు సలుపు నైమానిక దాడుల పరంపరలలో ప్రథమమైనది. ఆయుధము ననేక లక్షలకొలది ప్రజలు వీక్షించిరి. అందు లండను నగర దక్షిణభాగమున జరిగిన యుద్ధమును చూచిన వారిక నధికముగ నున్నాడు. నైతికులుకాని ఇతర ప్రజల మీద దాడి సలుపుటయే జర్మనుల యుద్ధేత మైనటులింగవలన తెల్లయ్యెను. బాంబుల విసరుట కాకాశవిమానములు చాల క్రిందికిదిగి వచ్చెను. నైతికావార సంస్థాపనము తెలియు నెదిరింపబడలేదు. క్రతువిమానములు లండను పురోభాగమున ఇరుచి మినుటలు కాలముండినను నాలుగు మినిట్లకాలమున మాత్రమే బాంబుల విసరెను. పిమ్మటవారలీ యుద్ధ ప్రదేశమున కగని యంచటినుండి లేచిపోయిరి. యుద్ధ సమయమున జేయబడిన చప్పుడు మహా భయంకరముగ నుండెను. అందు మొదట ఆ కాశవిమానములు తప్పించుకొనలేకుండ వాని ముట్టడించిన నైమానికుల నెదుర్చు యుద్ధకరంగుల చప్పుడును, అనంతరము వాటి సహాయమున కేసుదెంచిన బ్రిటిషునైమానిక మర్షిరంగుల చప్పుడును నగరమంతటయు ప్రతిధ్వనింపజేసినవి. అనంతరము బాంబులు పగులుటవలన గలిగిన భయంకరదృశ్యానికి మితిలేదు. బాంబులు చల్లారినంతనే ప్రజలందఱు వీధులలో మూగిపోయిరి. నగరమందంతట ననేక రక్షకభటులు, మోటారుబండ్లు, అన్ని ప్రమాదముల నడగించు యంత్రములును విశేషముగ తిరుగులాడ నారంభించెను. అందు స్వచ్ఛంద సహాయకులు నెయ్యిగను శిశుముగను నిర్వహించిన కార్య నిపుణత దుర్విపాత్రము. ఇందు శ్రీ వైద్యులు, ఉపచారికలు కూడ గలరు. మరణించిన వారలను, గాయము పడినవారలను ప్రత్యేకముగ మెక్కి-క్కి-తావున జేర్చుటకు అనేకరక్షక భటు లెచటి నుండియో నేల యీనినచందమున మెక్కి-మారుగ వచ్చిరి. దాడి జరిగిన యనంతరమున ప్రజలందఱిలో మహాకోపమును దృఢ నిశ్చయమును వ్యాపించెను.

మెసపొటేమియా నివేదికము

లండను, జూలై 8:- మెసపొటేమియా నివేదికమును జూలై 12 వ తేదీని కామన్సుభలో చర్చించెదని భోగ్లా గారు తెలియజేసిరి. ఈ నివేదిక విషయమై ఎట్టిచర్యను జరపవలయునో ఆ సంగతిని ప్రభుత్వము వారికి శ్రద్ధతో యోచించుచున్నాడు. జూలై 12 వ తేదీలోపుగ దొరతనములో లేమి చేయవలచుకొంటిరో ఆసంగతిని ముందుగ తెలుపుటకు మీ లండను భోగ్లా గారు నుడువుచున్నారు. చర్చకాలమున దీనినిగురించి కొన్ని నూచనలు ముందుగనే తెలుపవలెను. మెసపొటేమియా నివేదికమును చర్చించుట కొకదినము చాల నిదో మరికొన్ని దినములవరకు చర్చింపవలెను.

బిర్లాండు నౌకాశ్రయములు-సామ్రాజ్యసంరక్షణ

లండను, జూలై 7:- బిర్లాండు స్వయంపాల కాండోశ నము వలన బిర్లాండునకు స్వయంపాలన మేర్పడినదో బిర్లాండు నౌకాశ్రయములకును, ప్రయాణ సౌకర్యములకును విమర్శలు లేకుండగ చేయుటకు తామొక ప్రతినిధిసంఘమును పంపెదమనియు వానితో కర్తవ్యంబు నాలోచించి సౌకర్యములకు కలుగజేయవలెనని బిర్లాండు నౌకాసంఘమువారు లాంబుడు జార్జిగారిని గోరిరి. వక్రమానమున అట్టి ప్రతినిధిసంఘము వారితో కలసి యోచించుటకు మీలలేదని ప్రధానమంత్రిగారు తెలియజేసిరి. యుద్ధకాలమందు సామ్రాజ్యరక్షణ విషయమున బిర్లాండు చాల ప్రముఖతతో గూడుకొనినదని ప్రభుత్వమువారికి తెలిసిన విషయమని లాంబుడు జార్జి గారు బిర్లాండు నౌకాసంఘము వారికి తెలియజేసిరి. అట్టియే కలయు భారమతము తాము వహించెదమని నుడిచిరి.

లండనునగరముపై శత్రువిమానములదాడి

రక్షకసాధన రాహిత్యము.

లండను, జూలై 9:- శనివారమునాటి శత్రు నైమానిక దాడివలన ప్రతిక్రియల యావశ్యకత మెందాయెను.

లియడువాల్స్ లిట్లు పలుకుచున్నవి:- లండనునగర వాసులు నిన్నటి దినమున రక్షక సాధనములు లేవని నుడివినచో తంత్రపులు గాకాలరు. దాడి నైమానికులు సావకాశముగ లండనుపై దండుబడిసిరి. దాడి నైమానికులు సావధానముగ తొందర లేకుండగ విచ్చలవిడిగ లండనుపై బాంబులను బరపిరి. మన రక్షకసాధనముల కిసుకుంటైన జడియలేదు. లండనుపై మెల్లగ వారెగురుచుండుట జూచిన వారు గగనమార్గమున ఊలేగుచున్నారో యనునట్లున్నది. లండనుపై శత్రువులు ప్రయోగించిన బాంబులను ప్రతిహతము జేయుటకు రక్షక సాధనము తెలియలేదు. అట్టి కొంతమంది ఇక నెంతమాత్ర మాలస్యముచేయక లేకుండునట్లు కర్తవ్యంబులో చించవలెను.

ఆదివారమునాటి మైప్పుప్రతిక యిట్లు ప్రకటించుచున్నది. విమానదాడి విషయమై క్రొత్త విధానము నవలంబించవలెను. 1915 సం. మెల్లలు, మెల్లలు కావలయునని మొఱివడినట్లు 1917 సం. విమానములు కావలయునని మొఱివెట్టవలెను. యుద్ధ పర్యవసానము లేకుటకు విమానములే గర్భంతరములని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలెను. విమానములవలననే మనము శత్రుప్రదేశములలో ప్రవేశించి పగనుసాధించుటకు ఆవకాశముండునని దొరతనమువారికి నమ్మకము తెలుపవలెను.

అబ్జర్వరు ప్రతిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది. జర్మనువిమానములన్నియు గోపిగారిచే నిర్మించబడినవి. వీనికి రెండుయంత్రములుండును. ఇవి కొంచెము మందగమనముగలవి. శత్రునైమానికులు మెల్లమెల్లగ బోవుటకూడ మా విమాననిర్వహణక శక్తి ఘ్నులకు కొంచెమైనను లక్ష్యముచేయక కనుసరిన భావముతో మెలగుచున్నట్లు స్పష్టంబగుచున్నది. అయినచో శిక్షిస్తామని మాత్రము తిన్నగ గురితప్పకుండగ శత్రునైమానికులపై అగ్నివర్షము కురిపించుచునే యుండెను. విమానసంరక్షక సాధనములు మాకంతగ లేవు.

వీక్లీ డెస్పాచ్ ప్రతిక యిట్లు తెలియజేయుచున్నది:- ప్రజలకు రక్షకసాధనములను కలుగ జేయుటకు సమర్థత లేనిచో అధమము మీరు జాగ్రత్తగుండుడు. శత్రువిమానములు దేశముపై ప్రవేశించుచున్నచి ముందుగ మోదరించుట ప్రభుత్వమువారివిధి. అధికారు లింతమొండితనముగ ప్రతిక్రియ నరయుకుండగ ప్రజల ప్రాణములను రక్షించవలెండగ మానముద్రవహించినచో ప్రజలు ఇక నెంతమాత్రము ఉపేక్ష చేయజాలరు. నిన్నటి సంగతులవలన శత్రువిమానముల దాడికి ప్రతిక్రియల నరయుట అత్యవసరమని లండను పురపాలకాధ్యక్షులు నుడివినట్లు ప్రతికలు ప్రకటించుచున్నవి.

రేనాల్డుసు వార్తాపత్రిక లిట్లు ప్రకటించుచున్నది:- జర్మనులు బుద్ధిపూర్వకముగ విమానదాడివలన ప్రజలను చాతులుగ జేసి భీభత్సమును కలుగ జేయుటకు కంఠము దాల్చినట్లు ఇప్పుడు తెల్లమగుచున్నది. ఇట్లు శత్రువిమానములు విచ్చలవిడిగవచ్చి ప్రజల ప్రాణములను మోకనకుండగ వలయు నన్ని విమానముల నుత్పత్తిజేసి రైసునది దగ్గర నున్న శత్రుపట్టణములపై ప్రతిక్రియ గదాడి సల్పవలయునని లండను పౌరులు నిష్పందించుచున్నారు.

ప్రతిక్రియల గురించి ఇక నెంతమాత్రము మనము సంజేహింపవలదని మ్యూస్వెల్ల కొండవద్ద కన్నడికోన్న గారు తమ యుపన్యాస సందర్భమున తెలియజేసిరి. మంచి ప్రభువుగారు ఇతరశాఖోద్యమములబడి ఈమలాచుచుండుటచే ఇట్టి యుద్ధకములు వాటిల్లుచున్నవను దుర్బలంతులు ప్రబలకుండగ వ్యవహారము నన్నిటిని రివ్యూంపవలెను.

విమర్శకులగు ఉద్యోగులు

లండను, జూలై 7:- మెసపొటేమియా పంచాయితీ దారులచే విమర్శింపబడిన ఉద్యోగులందరను ప్రభుత్వోద్యోగములనుండి తొలగింపబడిరి. సర్జెంట్ జనల్ బియాప్టి గారు మాత్రము ఉద్యోగములోనుండినది డెయిలీ క్రానికలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జనరలు బాక్ మెండు.

కాక్ స్టాంటు నోలుగు నంకుట

లండను, జూలై 7:- సంగ్రామాధిక కారులకు తెలిసి సంతకరకు జనరలు బాక్ మెండు గారు కాక్ స్టాంటి నోపిలులోనే యున్నారని కామన్సుభలో హామె గారు నుడిచిరి.

ప్రాస్తు

పెయినులివ్ గారి యువన్యాసము.

లండను, జూలై 8:—పరాసు రాజకీయ సభలో పెయిను లివ్ గారు గంభీరపద్యమును గావించి అంకితుల వాగినిరి. రహస్యచర్య వైదికశ్రేయమున కంతయు నావేశము గలిగించును. గత నాలుగుమాసములలో పరాసుదేశము యుద్ధముయొక్క పరమ విషమస్థితిని చాటిపోయెను. అచట యస్థితి యనంతరము తాను పూరితమగు యావన రుష్యవైద్యము, తొలుతటి కంట నినుమడిగ శత్రువుల నరుమాడ వచ్చిన పిమ్మటను, ప్రభువు ఆమెరికా వైద్య మొక్క వైదికులైన గోల్డ్స్వీక నిరపాయముగ విడదిన పిమ్మటను ఇక భావివిజయమును సంకోచింప నవసరము గన్పించును. కడపటి యవస్థుండనమున ననేక లోపము లుండక పోలేదు. రష్యులకు సేకత్యము కానిగొప్పవస్తువులువాటిల్లకపోలేదు. అనేక చుంది పూచీత్వ వైద్యాధిపతులు తమతమ స్థానములనుండి తొలగింపబడక పోలేదు. కాని తగిన సాక్షివిచారణములేకపోవారిని శిక్షింపగూడదని న్యాయపద్ధతి కానించుచున్నది. అయినను కొలదికాలములోనే విచారణలు జరిగి వైద్యాధిపతుల పూచీత్వముల నిశ్చయింపగలవు. చెడుత్వము శిక్షార్హము. పరాసుదేశము సక్రమ కార్యక్రమము నేర్పరచుకొనవలయును. ఆ కార్యక్రమ నిర్ధారణలకు శీలత పరాసు వారి బలముననుసరించినదిగ నుండవలెను. ఆ కార్యక్రమము సాధ్యమగు నంతకొలది వైదికవస్తువుతోపిలగునంత గొప్పవిజయము నొందునటు లేచునవలెను. మిత్రమండలివారి సహాయమున పరాసు దొరతనము వారు ఆర్థికజీవనమును బాగ్రత్తగా పరిశీలించుకొనగలిగి వృద్ధ కయస్కుల క్యవసాయమునం దుపయోగకరముగ వినియోగించుకొన గలుగుచున్నారు. ఇంక ను తగిన సంస్కరణములు జరుగగలవు. పరాసు వార్షికును వెనుకంజవేయదని మిత్రమండలి వాచెనుగదా. వారి వైద్యముల రక్తము నాగరికతా ప్రపంచోద్ధారణము కొరకు కాలవలు గట్టి ప్రవహించుచున్నదను సంకల్పింపగూడ వారెనుగదా. ఇందు నిమిత్తమే, ప్రపంచక నాగరికతను వెలుగొందించుటకు పరాసుదేశ మొక్కటియే తన స్వస్థ్యమును ధావోసి తన మరణ కావ్యములనే యుపయోగింప నక్కర లేదను అంశ మే సంయుక్తరాష్ట్రముల వారి నన్నిటికంటె నెక్కుడుగ యుద్ధమునకు ప్రోత్సహించినది. ఇంతవరకు పరాసుదేశ మీదాను పరిశోధనమును విజయవంతముగ నోర్వ గలిగెను. అంతకంటె నెక్కుడు వైదికశక్తి నే జాతియు జూపింపలేదు. అది విజయానంతరము వరకు నటులే నుండవలయును. వారి నిపు డాయుధముల వినున గోరువారెల్లరు శత్రువులకు త్రులో చేరిన వారని చెప్పటకు సందేహములేదు. (ఉత్సాహము) వైదిక నీతిని జెనుపదలందు ప్రతికార్యక్రమము నెదిరించుటకు దొరతనము వారు నిశ్చయము జేసుకొని యున్నారు. ప్రజాపరిపాలనము లభించినను ప్రాచీను నాటివరకు పరాసువైదికులు యుద్ధ మొనరింతురు. ఉపన్యాసాంతరమున కొలదిమంది సాంఘిక వాదులకప్పు తక్కినసభ్యు లెల్లరులేది నిలవబడి పెయిను లీవుగారికి మనఃపూర్వక దీర్ఘకాల స్వాగతము నుసగిరి.

వారి ఉపన్యాసాంతరము అంతరంగిక ముగ్ధి మాట్టి గారు పద్యనిందిరి. ఈ సభ్యులరిగిన సమ్మెకట్టులు కేకలాధిక విషయమున గలిగినవి. కార్మికుల యొక్కయు, వారిజననాల యొక్కయు, కార్మిక సంస్థాపనల యొక్కయు సహాయ ములమున నావివాదములు పెంటనే పరిష్కరింప బడెను. జనుల నీతి వివరములుగ జేయు శాంతకార్యక్రమాంశావసరము నాపినేముటకు కక్షమైన ఉత్తరవిదగబడెను. పురుగు రిబ్బటుగా రుపన్యసిందిరి. ఏప్రిలు 16 వలేది నాటి యవస్థుండన ఇక నెక్కుడు విజయవంతముగ పరిణమింపకుండుట విచారకరము. విశేషవస్తువడి సంపాదించబడినవయ్య నీజనుభవములు పరాసు వైద్యముల కీర్తికంతయు వచ్చెదమనున్నది. అట్టివిజయమే గాని శత్రువులొందియుండిన పరాసు శివెం. ఇ వివిధపద్యార్థకు లాంబుధి నునిగియునును! ఇందుములమున ఒక్కనీ దేశమునకు సంధి మార్గము తప్ప నేరకరణ్యము లేదని తెల్లమయ్యెను. ఒకానొక రికి కత్రికాధి గాకి చేసిన నెట్టమండి యొక్క స్పృహ అను మా స్మరముగ నున్నది. కాని విషయమున నెక్కుడు జట్టుకొన బడెను. దొరతనమువారు వారి ధర్మమును నిన్ను త్తించుటలో నెప్పుడును సంకోచింపరు. లజ్జాకరమగు సంధిని జేసికొన ప్రయత్నించు వారికి వాదనా స్వతంత్ర్య మీచబడదు.

గొప్ప విమానయుద్ధము.

16 శత్రువిమానములు నేలగులుట.

లండన్ జూలై 9:—గతరాత్రి ఖిజ్మహ్మదు ౪౦ డగ్లసు హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువులు విమానములతో నిరంతరము పోరుచునే యుండిరి. మావైమానికులు నిన్ను టిరోజున శత్రువ్యూహములను మాటిమాటికి భేదించుచునే యుండిరి. జయవంతములగు దాడులను సల్పిరి. బాంబులను పరపిరి. శత్రువుల మందుకొట్టును, విమానశాలలను, మరఫీరంగులతో తగులబెట్టిరి. వైదికులవైమాన దేశస్థు బాంబులను బరపిరి. ఆరు జర్మను విమానములను నేలగుల్పితిమి. 10 కింటిని క్రిందకు బారవోలితిమి. మావిమానములు కనిపించుటలేదు.

అతిశీత్రమగు శత్రువులపోరు

పరాసువారు శత్రుకంధకములను ఆక్రమించుట. లండన్, జూలై 9:—గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—పాంథియకై ప్రాయద్బాంబుల పారం బిల్లాలో శత్రువుల పోరతిశీత్రముగ జరిగినది. ఈ ప్రదేశము దున్న శత్రు కంధకములో పరాసువారు ప్రవేశించి ఆక్రమించుకొనిరి. శత్రువులపోరు అనేకదోట్ల జరిగెను. ముఖ్యముగ హెట్టిలై సు మకోహోటు ప్రాంతములందు కిరంగులతో సమరము జరిగెను.

యూద్ధ

వట్టదల యుద్ధము

లండన్, జూలై 8:—కొంత ఉపశాంతి అయిన వెనుక రష్యులు మరల అవస్థుండనమును ప్రారంభించినది జర్మనుప్రతికలో ప్రకటించబడినది. బాబోనో, కొనికీ మధ్య యుద్ధ ముతివారుముగ జరిగినది. ఇరవీ పోయవారమునాడు 7000 శత్రువులు బండిలుగ జేయబడిరి. దక్షిణభాగము దున్న బ్రిసిజాదగర కూడ కొంతమంది బండికృతులుగ జేయబడిరి. ప్రస్తుతపు అవస్థుండనము కొంత యుక్తితో జరుగుచున్నదని వెట్రోగ్రాడులో నున్న విలేఖరులు క్యక్షీకరించుచున్నారు. జర్మనీయంతి రష్యులిన క్రొత్తపటాలములుగాక పడచటి రంగమునంతి 7 పటాలములను తూర్పురంగమునకు గొంపోయి రనితెలుపుచున్నారు. బాల్టిక్ సముద్రమున నాకాయుధముజరుగ నున్నది. లివోయానై విమానదాడిజరుగును. ఫిజ్లాంతు సింధు బాధలో అంతగ్రాములు సంచరించుచున్నవి. నేనా నాయకులు అనేకముగ ఆదివారము నాటియుద్ధమునందు సమగ్రముగపోరి. శత్రువులదళముల సన్నాహములను జూచి పదాతులు సంతిసింపినది. జెకో స్ట్రోవకు పటాలములు మంచికొండలను భేదించిరంగరంగముగ కేగిరి. సగుటున ఒకగ్రామములో 5000 మంది బండికృతులుగ గావించబడిరి. కెరకెస్కి గారు యుద్ధము జరుగుకాలమందు అరవీనే యుండిరి.

బ్రిటిషువారు రషియా ప్రభుత్వమువారిని

అభినందించుట

లండన్ జూలై 8:—క్రొత్త యవస్థుండనమునందు కలిగిన జయములకు రషియా ప్రభుత్వము వారి నెంతయు బ్రిటిషువారు అభినందించుచున్నారని తెలియజేయుడని వెట్రోగ్రాడులోనున్న బ్రిటిషురాయబారి మి కానకె గారికి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవిచ్చిరి. అవస్థుండనము రషియానకు అనుకూలముగ జరుగుచున్నట్లు ఇటీవలి సమాచారము తెలుపుచున్నది.

పరాసువారి యభినందనములు

పార్థికులు:—జూలై 7:—పెయిన్ లివ్ గారు కూడ అదే ప్రకారము రషియా ప్రభుత్వమువారిని అభినందించిరి.

స్పనిసులూవర్త రషియనులు

కొన్ని ప్రదేశముల వై కొనుట.

లండన్, జూలై 9:—స్పనిసులూను రషియనులు నుగల మట్టడించి విజయముగాంచిరిని ఒక్కను ఆధికారుల వాయువాద్ధుల తెలుపుచున్నది.

బ్రిటిషు యుద్ధనౌక టూర్వియోతో కొట్టబడుట.

కాన్స్టాంటును 8 గురు మాతులగుట. లండన్, జూలై 7:—జూలై అరవలేదిన ఉత్తర మహాసముద్రమున బ్రిటిషు యుద్ధనౌకకటి టూర్వియో పడవ తో కొట్టబడి ముంచివేయబడినది నౌకా కార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు.

ఇటలీ

వైదికరసాయనిక కర్మాగారములు.

లండను, జూలై 8:—ఇటాలియను ఆధికారు లిటుల ప్రకటించుచున్నారు. అప్పుడు వాట్టలీనులోనుండు ప్రభువులముల నాక్రమించుటకు ప్రయత్నము లొనరించిన శత్రు వైద్యముల మేము తరిమివైచితిమి. మావాడి పటాలములు బిల్లి టున్నుల బరువుల ప్రేలుమరస్తువులను శత్రు వైదిక రసాయనిక కర్మాలయములమీద ప్రయోగించి వారికి విశేష నష్టముల గలిగించిరి.

జర్మనీ

అపూర్వముగు రాజ్యాంగవిషయదశ

లండన్ జూలై 9:—రిచిప్టగు సంఘమువారి రహస్య సమావేశమున క్యాబింట్ పూడ్చిటియగు హెర్బెర్ట్ స్పెన్సరు గారు నౌకా కార్యాలయము వారిని, జర్మను వాండ్లను సు పూర్ణముగ ఖండించుచు మీరు సంధిని సమకూడకుండగ అ వాండ్లములను కలుగజేయుచున్నా రనియు అంతగ్రాముల యుద్ధమును గురించి అతిశయోక్తిగ ప్రకటించుచున్నారనియు అతిశీత్రముగ అభిప్రేపించిరి. తర్వాతజయన జర్మనులు ఎరట జూచినను గొప్ప యాం దో శ స ము గ చేయుచున్నారు. క్లెరికలు హెట్టి వారు వెర్ ఎట్టి వెట్టరు గారిని ఖండించినను వారి ఆశ్రయ లనేకులుగలదు. జర్మనీలో నిజమైన పార్లమెంటుసభ పద్ధతిగల ప్రభుత్వము నేర్పరుపకలెనని క్యక్షీకరించిరి. వారి యువన్యాసములన డాక్టరు బెత్తాను హెల్వెస్టెగారు, హెర్బెర్ట్ స్పెన్సరుగారు కొంచెము కొపచుడగినది. కాని ఎన్నుక పలుకుబడిగల లిబరల్ ప్రెస్సు వారిని సంతృప్తులుగ చేయజాలకుండెను. ఇపుడు కిరందరును నాకాయుధగారిని భద్రరపుజేయుడని గోల కెట్టుచుండిరి. డాక్టరు బెత్తాను హెల్వెస్టెగారిని కూడ ఉద్యోగమునుండి తొలగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. సంయుక్త మంత్రివ్యవస్థపనియు అచ్యుతి తప్పక సంగ్రహిస్త మగుననియు డెల్లెనల టూగిజ్లాటు పత్రిక బహిరంగముగ వ్రాయుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులలో నున్న ప్రధాననాయకులు గూడ ఇది అత్యవసరమని బహిరంగముగ నుడువుచున్నారు. దొరతనమువారి పత్రికయగు టూగిస్టీండు చా పత్రికలో ఇట్లు ప్రకటితము:—యుద్ధవిషయమును గురించి రిచిప్టగు సంఘమువారు ఖిజ్మహ్మదులు వాకె హిండ్లెబర్గ గారి సాక్ష్యమును విశవలెనని కోరుచున్నారను వదంతి కలదు. ఈ విషయము గురించి నేకును సోమవారమునాడు మరొకొంచెము వివరముగ తెలియును. ఈవారు మాత్రము కాలయాపన జేయుట సాగదని డాక్టరు బెత్తాను హెల్వెస్టెగారికి ముందుగ నే హెచ్చరిక చేయబడెను.

జలంతగ్రాముల విజయము.

లండను, జూలై 8:—జర్మనుసభ, కేయిచిప్టగు జలంతగ్రాముల విజయము మిక్కిలి సంతృప్తిగ నున్నదనియు, నష్టములు సాధారణముగ నున్నవనియు నావికాధికారి కే నెల్లీగారు చెప్పిరి. రాక్షసిహృద్ధకత్తు నివారించు ప్రయత్నముల నధికముచేయవలయునని చెప్పచు డాక్టరు హెల్వెస్టెగారు తమకు జలంతగ్రాముల పనియందు విశేష విశ్వాసమున్నదని బలికిరి.

స్థావరసహాయ సంధిసమావేశము

జర్మను సాంఘికవాదుల ప్రకటన. స్థావరసహాయ జూలై 9:—సంధివిషయమై తమ యభిప్రాయములను మూచించుచు అల్బరెంబ్యూకులకు జర్మను సాంఘికవాదులు ఒక పత్రికను ప్రకటించిరి. సంగ్రామనౌకవ్యము నవగించుటకు నిరాయుధులుగ నుండుటయే కర్తవ్యము నేనొక విధము ప్రయత్నించిన అత్యుచి ఫలించుగాని అందరును నిరాయుధులుగ నుండవలెనని కోరుచున్నారు. ఆర్థిక సంగ్రామమును ఖండించుచు నిర్బంధ మధ్యకర్తి త్వమును ఖండితముగ కోరుచున్నారు. రాజ్యాక్రమణ లేకుండగను నష్టపరిహారము లేకుండగను, నెట్టి మాకు పూర్వము స్వాతంత్ర్యమును కలుగజేయునట్టి సంధిని సమకూర్చుకలెనని పట్టుదలతో ప్రయత్నించుచున్నారు. రషియను పోలంతు సుక కీర్తిగను, ఆట్టియ జర్మనుల పోలంతును నేనొక విధముగను జూచుట అధర్మమని ప్రకటించుచున్నారు. ఆట్లెను లూరెగుకుంచి ప్రత్యేక సంఘమువారి పో ముచ్చటించ వలెనియు బెల్లియ మునకు నష్టపరిహార మాయవలెనని విధించుచున్నారు. అగ్నివేశముల విజయవిధానమును ఖండించుచున్నారు.

అమెరికా

హిందూదేశమును ప్రజలను బ్రతిష్ఠా ప్రభుత్వమువారిపై తిరుగబడటకు చేయబడిన కుట్ర.

90 మంది దోషులుగ నెంచటం.

స్వాతంత్ర్యోద్యమమున జూలై 8:- హిందూదేశము మన్న ప్రజలను బ్రతిష్ఠాప్రభుత్వము వారిపై తిరుగబడటకు చేయబడుచున్న కుట్రలు చాల ప్రబలమైనవి. కోటిశత్రులనుండి హిందూదేశమును వలస 90 మంది దోషులను ముఖ్యకారకులని నిందితులను చంపబడిరి. వీనిలో చాలమంది గొప్ప వ్యక్తులు, చికాగో, హామిల్టన్, కేహ్లాఫర్నెట్, లూయీ బ్రెన్డన్, కాన్ఫెల్డు, వాషింగ్టన్ లో నున్న పూర్వపు గ్రంథము రాయబారియు గూడ అనుమానించబడిరి. నేరస్థులుగ చేయబడిరి. వీరిందరను ధర్మము, ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక సాహాయ్య మొచ్చి ప్రోత్సాహము గావించిరి.

గ్రీసు

గ్రీసు, మిత్రమండలి

ఏప్రిల్ 8:- మిత్రమండలివారు హైకమి నకు ఎం. జోనాథన్ గారికి గ్రీసు దొరతనమువారు విందొన రించిరి. వారికిని, ఆసయమున కభ్యర్థకులగు వచ్చిన జనరలు సరైనయిగాకని ఆరోపణము లొనగబడెను. ఎం. వెని జెలాసు గారును, గ్రీకులను తిరుక్కుకొట్టెనను మిక్కిలి పట్టుదలతో వెల్లడింతురు. అందు ముఖ్యముగా కేరెయా సహాయము నకు వారెంతయు కృతజ్ఞులు.

ఏప్రిల్ 8:- ఇప్పటికి డెబ్బది ఇద్దరు కన్నులును, 8 గురు పెద్ద ఆధికారులును తమ యద్యోగముల నుండి తొలగింపబడిరి.

ఎన్నరుపాపాగారు రుస్యాకేసుట.

నవంబరు 8:- చిన్న ఆసియానుండి వచ్చిన గ్రీసు కేరణాగారుల ఎన్నరు పాపాగారు మెనపాపామియాకు బోయిరి తొలగించున్నారు.

స్పెయిను

స్పెయిను విషమస్థితి

స్పానిసు, జూలై 8:- కెనటోవినును ప్రతినిధులను నెజేటివ్ యును బాల్కన్ సమావేశము స్పెయిను దేశములో అధికారస్వేచ్ఛకు స్థాపింపవలయునని దొరతనము వారికి తెలియరచిరి. 9వ తేదీన హిస్టోరియాలో హెన్రీమెంటునకుల అసాధారణముగ సెకబాని గావించుటకు తీర్మానించిరి.

చీనా

ప్రస్తుతస్థితి వైషమ్యము.

పీకి గు, జూలై 8:- రాజకీయ ప్రస్తుతస్థితి చాలవైషమ్యముగ నున్నది. ఇటీవల కొన్నిదినములందు యెయిల బండ్లన్నియు జులంట్సింగనను బోవు ప్రయాణికులతో కిక్కిరిసి పోవుచున్నవి. ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వముల వారు మాన్యుల నాపివేయుటవలన దేశముందు చాల అల్లకల్లోలము గలిగినది. విదేశపు హోటలులందుంటుంటున్న వేలముల కేరణాగారులు నూగి పోవుచున్నారు. రాయభారల గాపాడు నిమిత్తము జపాను అమెరికా మూలదేశములు టియెట్సిను నుండి బయలుదేర ప్రయత్నించుచున్నవి. కాని మాన్యుల బాంకుసాంకు వర్తకమును చేయవలసినది పారి ప్రయాణములు నిలుపుదడవచ్చును. అవట చాంగూషు గారి యనుచరులు 500) మంది ప్రభావశాలన వారుల వైసికుల 2000 మంది నెరించుచున్నారు. చాంగూషు గారి వైసికులు మొదలయి, చక్రవర్తి గారి వైసికులు ~ 2000 మంది యును పీకింగునకు నాలుగు మైళ్లదూరమునను పీకింగుహాలు కొరెయిలు మాన్యుల వలన నుండ నియమిస్తారు. పీకింగున కిరువది మైళ్ల దూరములో నున్న కియామిహో నగరమును చేరవలయునను (చిల్లగకన్నులు) గారి పదివేల వైస్యులు నెరింది వలయునని వారి యుద్దేశము. చక్రవర్తి గారి వైసికుల బాడిహా తాము గోల్డ్ మెన్ నిర్ణయముగానున్న పీకింగునకు చలాయించుట వారు మిగుల విషమస్థితి నొందగలరు.

రాజపాక్షికుల యజ్ఞముము.

హిందూ, జూలై 8:- ఇదివరలో ప్రధానమంత్రి గానున్న ట్యాంకు విజ్ఞుగారు తాము రాజపాక్షికుల నెదిరించి గతి శుక్రవారమునాడు వారిని లాంగు ఫాంగువద్ద రూపు మార్చినటులు తెలియజేయుచున్నాడు. ప్రజాపాక్షికులు పీకింగునకే పదిమైళ్ల దూరమువరకు కత్తువుల తిరుముకొనుచు బోయిరి. ఇదివరలో వైసిడెంటు గా పనిచేయున్న లియు యాను హాంగుగారు టియెను విజ్ఞుగారిని ప్రధానమంత్రిగ నియమించి ఆరెనికే ఫెంగుమ్యాఫాంగుగారి కందజేయు నిమిత్తము వైసిడెంటు ముద్రనిచ్చిరి. ఫాంగు గారు తాత్కాలిక వైసిడెంటు పదవిని వహించి నాంకింగులో తాత్కాలిక దొరతనము నెలకొల్పెదరు.

సామాన్యమున నాల్గుకక్షలు.

హిందూ, జూలై 8:- చీనాసామాన్య స్థితి ఇదివరకన్న సమయముల కంటె నిష్పక్షపాతము చిక్కగా నున్నది. దేశమున నాలుగుకక్షలు బయలుదేరెను. మొదటివాడు సార్వభౌమికవాదులు; రెండవతరగతివారు నిరంకుశాధికార ప్రభావశాలన వారులు; మూడవతరగతివారు నాంకింగువద్ద నేపరుజడనున్న తాత్కాలిక దొరతనాధ్యక్షులనందు తంత్రముల బయ్యుచున్న ఫెంగుహాంగుగారి అనుచరులు; నాల్గవతరగతి వారు హిందూ ప్రజాసామ్యంత్ర్యవాదులు. వీరు లియాను హాంగుగారిని హిందూకి తెచ్చునిమిత్తము "హిందూ" చిలము కూర్చుంటును చింగవాంఛేమోకి పంపిరి.

చీనా యంత్రాకలహము.

లండను, జూలై 8:- హిందూ పీకింగుటి యంట్సిను రెయిల్వే మార్గమును చాంగూషు గారి వైస్యులు పీకింగు టియెలట్సినులకు వచ్చు పాడుచేసెను. దానివలన చాంగూషు నిమిత్తము విదేశ ప్రతినిధులు కొన్నిదినముల సంపుచున్నారు. టియెట్సినుకు దక్షిణమున నలుకది మైళ్ళ దూరమున నున్న టియెట్సిను పూర్వీకులకు వచ్చుకంటె మార్గముననుండి తాను మానీ గారు పోవుచున్నారు. ప్రజాపాక్షికుల సహాయార్థ ముదక పీకింగునకుబోవకద్దరునున్నాడు. ఆరాష్ట్రములు సాధారణముగ నెమ్మదిగా నున్నవి. ఇప్పటికి జనరలు చాంగూషు గారు నిస్సహాయులుగ నున్నారని తెలిసికొనబడెను. ఇదివరలో నతనికి మిత్రులుగా నున్నవారు సహాయము దానికే విరోధులుగ నున్నారు. టియెట్సినునకు నగము దానిలోనున్న లాంగు ఫాంగు వద్ద యాధ్యమాంకు భవనదని పీకింగునుండి తంత్రములమున తెలియవచ్చు.

రెయిన్మార్గము; విదేశ వైస్యులు

టియెట్సిను, జూలై 8:- బోక్సన్ ప్రాంతములు యజ్ఞ మార్గమున స్థిరముగ నుండునటుల పీకింగు రెయిల్వే మార్గమును మరల మొదలు నిమిత్తము 200 మంది బ్రిటిషు పరాసు వైసికులు పీకింగునకు బోవుచున్నారు. వారిని గొనిపోవుచున్న వైసికులు బ్రిటిషు బాంకు ఫాంగువద్ద నాపబడెను. ఆచుట్టు ప్రక్కల కొలది దూరమున నెమ్మదిగా యజ్ఞము జరుగుచుండుట కలన వారు పదిమైళ్ల క్రిందికి పోవుట నుంచివని ప్రజాపాక్షికు వైస్యాధిపతిగారు వాని బలవంతమున నవట నాపివేసిరి. అందున న నిర్జంకు బ్రిటిషు ఉద్యోగియును, కొంతమంది తంత్రవాదాదులును తప్ప తక్కినవారందఱును వెనుకకు మరలవలసినవారైరి. పిమ్మట నామాన్యును బాగుచేయుటకు చీనావా రంకిరించిరి.

సార్వభౌమ తుమాపణము.

జ్యూన్ 8:- రాజకీయ కారాగృహ వాసుల కొనగబడిన తుమాపణము ఆస్ట్రీయావారి దృష్టిని విశేషముగ నాకర్షించెను. జ్ఞాను క్షితులకు మిగుల కోపముగానున్నది. కాని వారు సార్వభౌమని స్థిరముల బహిరంగముగ విమర్శింపజాలరు. ఈదంతవాక్యము దెలిసినప్పుడు ప్రధానమంత్రియు విదేశ ప్రతినిధులు గూడ మిగుల అభ్యుత్సాహించిరి. వారివరకే సమాచారము చక్రవర్తిగారికిలన కనియుండలేదు.

నూతనలెందు వైస్యాధిపతి చంకబడుట

లండను, జూలై 8:- బ్రిటిషు జనరలు ఎస్. ఇ. కెహ్లాఫర్, డెబ్బియు ప్రోయరు గారు మెసికను యుద్ధమున సంపాదించిరి. ఆయుధముననే పోరాడుచున్న అరబ్బి తమారు లిద్దరూ అరబ్బి పరక్రయలొంగింది.

సంధి ఆలోచనలు

ఆంధ్రులము, జూలై 8:- ఆస్ట్రీయాలో బ్రూయూను వద్ద జరిగిన వైసికవిస్వామమున 22000 వైసికులు ముందునకు నడచిరి. జెక్కుల ప్రతినిధులు వారి కుపన్యాసముల నెనగిరి. సంధి విధానము నవనరింపవలసినదని కారలు సార్వభౌమను కా సమయమున లెంతవచ్చెను.

సమగ్ర వైసిక బలము.

లండను, జూలై 8:- ఈ సందర్భవల్ల బ్రిటిషు అవస్థుండన ఫలితముల విమర్శించుచు నేర్పి రాబిన్ను గారు ప్రధాన కార్యాలయము నుండియులుల వ్రాసు చున్నారు. క్రొత్త వైస్యులు గూర్చి కొన్ని యవసమృత్తము లున్నవైస్యులులో నకాంతిభావముతోరించినదని చెప్పవచ్చును. ఈ క్రొత్త దిశముల వారు జర్మనులకంటె బలవంతు లను సంగతి నొకమా రుగాక ఆ నేకమాములు యజ్ఞములో తెలియబరచిరి. నేటిదినమున మే మాక్రో వైస్యులు లెక్కను ఎలమైనవనియు, వైసికులుగూడ దృఢతలవలయు నవ్యులము. ఇంట్లీ షు, స్కాటి షు, వెల్లు షు, అస్ట్రీలియను, కేనేడియను, ఆఫ్రికను వైస్యులులచేసిన యుద్ధముల నన్నిటి వారిందు కుదాహరణ జూపిరి. వీటిలో ఇటీవల వచ్చిన వైస్యులు కొన్ని ఒకరించి న కార్యములుగూడ తత్ఫలముగ ప్రశంసార్హములు. అధికారుల నేపమారులు వారిని గూర్చి భువనమృత్తములబడిరి. కాని వారి యవసమృత్తము లన్నియు హాస్యాస్పదములుగ కార్య సంతోషమున వోచుచుండెను. ఇట్టివిధులకు సహాయముగ విమానములను విశేషాభివృద్ధి పరికింపబడుచున్నది. జర్మను లిదివరకెన్నడెరుగనీతి నెట్లొక్కమాముగ విశేషనష్టము. కానరింపగజుగుదుమో అట్టిసర్వాహములన్నియు జేయుచుండెను. కార్య నిష్పరాణకాలము వచ్చుమైర వైస్యు గాకపోయినను అంతయు న ఫలితము మాత్ర మొకే విధముగ నుండిననియు, ఈ వైస్యుములు కత్తువైస్యులు కంటె బలవంతము లనియు బోధితు చెప్పెను.

డచ్చివారు జర్మనీకి ఉర్రులగడ్డల సంపుట.

ఆంధ్రులము, జూలై 8:- కృష్ణపాడు మంత్రిలు కొంతమంది ప్రతినిధులతో నెటుల కెస్సెని తెలియచున్నది. రాక్షసి బొగ్గును తెచ్చుకొను నిమిత్తము హాలెండు జర్మనీకి బంగారముల సంపాదనీ యున్నది. ఇంగ్లాండు రాక్షసి బొగ్గు నెంచకయ. పంపించరు గాని ఉర్రులగడ్డల మాత్రము కావలయునని పట్టుపట్టెను.

దేవులపల్లి ఎక్స్పెంజెవద్ద నొక ఉపన్యాసమున, ఆహార పదార్థములు చాలకుంటుంటి కింగ్లెండుకుయు నుత్తరవాది కాదనియు, అదింతయు దొరతనముల పద్ధతివలననే గలుగుచున్నదనియు ఒకయజ్ఞవిస్వాసమును చెప్పెను.

జర్మనుల యజ్ఞములు

లండను, జూలై 8:- హాలెండునందలి కలవరులకు గూర్చి ఇంగ్లాండు హాలెండులకు వైరములుగ జేయు నిమిత్తము జర్మను పత్రికలు విశేషముగ నెద్దనమాచారముల ప్రకటించుచున్నవి. కాని ఆయుద్ధవైస్యులు నెరవేరబారు. రాక్షసిబొగ్గు తెచ్చుకొను నిమిత్తము బంగారముల జర్మనీకి పంపవలయుననియు, ఇంగ్లాండుకు నూ రాక్షసిబొగ్గు పంపించుచున్నను బంగారములమాత్ర ముగనున్నదనియు హాలెండు మంత్రి పలికిన పలుకులలో విశేషముగ సత్యముగ గల్పించి వారు ప్రయించిరి. హాలెండు మంత్రి యెటుల చెప్పెను. రాక్షసిబొగ్గును తెచ్చుకొను నిమిత్తము జర్మనీకి బంగారముల సంపాదనయు. ఇంగ్లాండు హాలెండుకు రాక్షసిబొగ్గు సంపాదనయు. ఇంగ్లాండు డచ్చి ఒకంటికి ప్రకారము హాలెండు ఇంగ్లాండుకు గూడ బంగారముల సంపాదనయు.

బ్రిటిషువారి వైఖరి.

బ్రిటిషు లెట్రివాక్తు:- హాలెండు కృష్ణపాడు మంత్రి పలికిన యంశమును గూర్చి బ్రిటిషువారి యభిప్రాయ మిటు లున్నదని తెలుగుగారు తెలిసికొనెరి. జర్మనీకి బంగారముల సంపాదనగాని బ్రిటిషువారు హాలెండువారిని బంగారముల సంపాదనగాని బలవంత నెట్టలేదు. చేత ఉపయోగమునకే బంగారములు చాలకున్న హాలెండువారు విషమస్థితిని సులభముగ బావుకొనగలను. జర్మనీకంపు బంగారములను నెంత కొనిన బ్రిటిషువారి కంపు బంగారములకు గూడ వారంత నిష్పాదకమును. హాలెండువారి రాక్షసిబొగ్గు చాలమికిని బ్రిటిషువారి సమాచారానికి మియు బంధం లేదు.

స్థానిక వార్తలు

ఆటలూడు స్థలము:— ఈనెల 16 వ తేదీన గవ్వ రుగారు బాట్టిటవునులో ఉత్తరభాగమున ఆటలూడకు స్థలమును చూపెదరు.

టెనియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైపు అస్సురెన్సు కంపెనీ:— ఈ ప్రయోజనము కంపెనీ వారి కోఖలో నిద్రవలసిన ప్రధాన సహాయకానికిగా వుండిన పి. వి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు గారిని ప్రస్తుతము అసిస్టెంటు సెక్రటరీగా నియమింపబడిరి. ఇదిగత కీర్తిమణ్యము పాశ్చాత్యులకే చేయుటకు చుండెను. ఇప్పుడు హిందువుల నిట్టి యుద్ధోగ్య గుణముగ నియోగించుటవలన కంపెనీ అధికారులు హిందూ ఉద్యోగిగణల శ్రద్ధాభక్తులను మెచ్చుకొను చున్నారని చెప్పవచ్చును.

బిసెంటునిధి:— నిన్నటి ప్రకటనము 9971-0-౨ చిత్తూరుహోమురూపలీన 275-0-0 చెడవాడ హోమురూపలీన 1 వ నాయువా 150-0-0 జి. సీతారామమూర్తి క్లీడరు సోంపేట గారిద్వారా కొందరు 27-8-0 మున్నెడహోమురూపలీన 20-0-0 ఎస్. వి. నానాకృష్ణగారు కోయంబుత్తూరు 12-0-0 సి. వి. కృష్ణారావుగారు ఒంగోలు 15-0-0 వెండ్లి కట్నమునున్నరుడి లి. 0 ఎస్. వీరప్పమొదలి (కూలిపని) తిరుచెంగోడు 2-1-0 ఒకభక్తుడు మైదాలాపూరు సెలచం 8-0-0 మరియొక భక్తుడు 1-0-0 మొత్తము 10567-11-8

కేరళకు ప్రతిక:— జూలై నెలయందు ప్రకటింపబడిన “కేరళకు ప్రతిక” సంచికలో ప్రాచుర్యము లభించునట్లు చదివి యీ ప్రతికతో తమ కిరీటములను సంబంధమున వదులు కొనెదరుని అర్చి విమలపుగారు యీ ప్రతికా సంపాదకులకు ప్రాసీది.

రాజధాని మేజిస్ట్రేటు:— ఎల్. పి. కామియేడు గారు కలవుతిసికొనిన మామయ్యగారి బాట్టిటవును పోలీసుకోర్టులో జూనియర్ మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుచున్న రావుపాపాజి ఎస్. ఎస్. వి. రాజాచారిగారు యీ దినము నుండి ఎగ్మారు పోలీసుకోర్టులో మామవరాజధాని మేజిస్ట్రేటుగా పనిచూచెదరు.

భారతాంగనలకు విజ్ఞప్తి

శుభ శ్రేయమునకు స్వస్థిపాలనమును బడయుటకును వ్యాయాసానవిరుద్ధముగాని విధానమున ఆస్తి పెంబుచ్చు అరంజీలు వాడియ్యగార్లు పనిచేసిన విషయ మెల్లరు నెరింగియున్నారు. అట్టి వారి వైవిధ్య శ్రేయము కలగజేయు ప్రయోగింపబడింది. దీనినిగూర్చి ఆక్షేపకనగలు శ్రేయమునం దంతటను జరిగిన విషయము పోదరులనుబంధించు నెరింగియున్నారు గాన భారతాంగన బంధువుల గూడ ప్రతిపట్టణమునకు పట్టణమునకు గూడ పురుషులతోపాటు సభలనుచేసి ఆక్షేపక తీర్మానములను రాజప్రతినిధి ఇండియానుల్లిగాక్షర పంపవలెనని కోరుచున్నాము. మదేనూతరం అరి శ్రీరతి వి. వి. సుబ్బయ్య డబ్బూర్ల సుందరకృష్ణగార్లు బంధువులనుండి ఈ నెల 8వ తేదీన హాయిండిగూ ప్రతికకు ప్రాసీది.

మొయిలుపత్రికకు సుధావార్త

మొసపాపేయూ విచారణసంఘ నివేదికమును గూర్చి ప్రాయము, లండను వైస్రూ పత్రిక హిందూజేతరాజ్యాంగ విధానమున కొన్ని సంస్కరణములను గావించుటకు యోచనలు జరుగుచున్నవియును, భారతీయులకు తనకవ్వరహాయలను తామే పావ్కురించి కొనట కుక్కుడు స్వాతంత్ర్య విషయబడుననియు రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడుననియు నూచించియున్నది. ఈయనలను మొయిలుపత్రికనుండి ఆంధ్ర వైస్రూ పత్రికల కేరళింపునన్నది. మొసపాపేయూ కనిపించువారి నివేదికము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను గావించుననికొనలేదని చెప్పబడెనదిగా రిటీవల జెప్పిన వాక్యములు మొయిలు పత్రికకు ముదమున కలిపివి. నిన్నటి పత్రికలో అందుచే గలిగిన మరణాంతిని మొయిలు పత్రిక వెల్లడించి నది. స్వపరిపాలనము మొదలగు రిట్టికోరికల వారలకు ద్రోచి, స్వల్ప సంస్కరణములను జేయవలయునని మొయిలుపత్రిక దొర తనమువారికి నలహా నిచ్చుచున్నది. భారతీయులకు రాజ్యాంగ సంస్కారము లొనగూడక పోయినను, మొయిలుపత్రికకు మనశాంతి కలిగిండుట కా పత్రిక నభివేదించుచున్నారము.

వృత్తాంతములు

చదువునకు పోరాడెద మను నిశ్చయముతో బయలుదేరిన యవ్వను శ్రీపూలము రంగంగము జేరెను.

యవ్వను కార్మిక ప్రాతినిధుల సభవారు తమకు దొరతనమువారియం దుమిరవిశ్వాస మున్నదని యేకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి.

ఒకనిదంపినందుకు పట్టుకొనబడెను:— ఒకసిపాయి భార్యయందలి పోలీసువారికి పట్టుపడకుండ పోయిన రామ్ సింగ్ అను చిత్రలేఖకుడు నేలముజిల్లా పీఠ్యగ్రామము అను గ్రామములోపట్టు పడెనట్లు దెంగుకూరు పోలీసువారికి వార్త పంపబడెను.

ఆడపిల్లనుగొల్పి:— సింహళము బుద్ధభాగములందు సంతరించుచు చెల్లెడు చేయలను భ్రష్టుండు చేయుచు మనుష్యులకు దెంటదరిమి చంపుట మొదలగు నష్టములను గావించు చున్న మూడు ఆడపిల్ల పిల్లలను చంపివేయుటకు సింహళపు దొర తనమువారు అంగీకరించిరి.

చెన్నైకి పచ్చయప్ప కళాశాలా ప్రెసిడెంట్ గోల్లా గారిని, డాక్టరు రాధామణులకు ముఖ్యగానిన్ని ఆంగ్లమును దేశచరిత్రలను విశ్వాధ్యులకు నేర్పుటకు నియమింపవలెనని నైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రయత్నమును గావించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

నేనలోని గుమాస్తాకు శిక్ష విధింపబడుట:— 61 వ పటాలములోని గుమాస్తా వద్ద సిపాయిలచే వారి చుట్టులకు బంపునిమిత్తము ఉంచబడిన 240 రూపాయలను అతడు తన స్వంతభక్తుల నిమిత్తముపయోగించినందున వానికి 100 రూపాయల జాబ్బానామును, 1 సంవత్సరపు కఠినశిక్షయు విధించబడెను.

నిన్నటికోజు తెల్లవారు జామున నిక్కి గంటలకు నైసి కోర్కోరుల విచారణనిమిత్తము నికోరమున నుంచబడిన నిర్దామసిపాయిలు భిక్షానానెట్లెను విడగొట్టి అందుండిన 5100 రూపాయలనుగొని పారిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. ఇంతకు పూర్వము 8 సంవత్సరముల క్రితముకూడ నిట్టిదొంగతనమే జరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

డిప్యూటీకమిషనరుగ పనిచేసి యుపకారవేతనమును పొందుచున్న రాజా నరేంద్రనాథుగారి యాజమాన్యమున జులై 8వ తేదీన లాహోరులో పెద్ద ప్రాతినిధ్య సహిరంగ సభ జరుపబడి ఈక్రింది తీర్మానము చేయబడెను. “భారత విశామహుడును, భారతరాజకీయ ప్రజాపిత, నాయకులలో ప్రథమగణ్యుడు నగు దాదాభాయి నౌరోజిగారి నిర్వాణము నుగూర్చి”యీ సభనా రెంతయు నిసాదముమొంది దాని గ్రంథము చేయుచున్నాను.

పారిపోయిన హంతకుల దొరకుట:— నమునకుల అను నతడు తనభార్య త్రాగినందుల కామెను కట్టకొట్టి చంపివేసెను. వానికొకడు నెలకొల్పి తెలిసిన పట్టుపడలేను. కొన్ని కోజుల క్రితము హంతకుడు సారంగపాణి, కోట్లపాణ్డెంటు, గారిచేత పట్టుపడి మేజిస్ట్రేటుగారివద్దకు దీసికొనిపోయెను. తానెన్ని పర్యాయములు త్రాగుట మానవలసినను మాననమున తానామెను కట్టకొట్టి చంపివేసి వాడుమేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట ఒప్పుకొనెను. శిక్షనుమీ విధించబడినది తెలియలేదు.

పరాసువారి వైమానిక విజయము.

లండను, జూలై 8:— జూను 21వ తేదీనొకటి 80 వ తేదీ సరికి తరుముచున్న పరాసు విమానము 19 శత్రువిమానముల నేలకుగొల్పెనది. 14 శత్రు విమానములకు విశేషనష్టము గలిగెను. ఒకవిమానము పట్టుకొనబడెను.

లండన్, జూలై 8:— నిన్నటిరాత్రి నావికా విమానమును గిట్టెను వైమానిక నిలయము మీద దాడు సలిగెను. శత్రువులు పూర్వమును, ఎదురు కోలులును బహునిపుల తిలో నిర్వహించ బడినను మూ విమానములు అనుకొనిన స్థలముల బొంబుల నుపయోగించి నిజనశనముగ మరణింపెను.

భయంకరమగు యొక పెద్దమొసలి:— రమారమి 14 అనుగులు పొడవుగల మొసలియొకటి కలకత్తాలో చందపాన్ ఘోషకు సమీపమున ప్రవహించునదిలో నగుపడెను. పడవలవారు తెల్లను చేయుట మాని అరిమేమిచేయునో అనియూచుచుండిరి. రివరు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు యీవాక్రవిని ఆహ్వానించి పడవలో వచ్చి దానిని కుప్పాకితో కాల్చుటకు 5 పర్యాయములు ప్రయత్నించిరి కాని దానిని చంపలేక పోయిరి. దాని నోటిలో మొక కుప్పాకిగుండు చిక్కుచు పోయినను అది చావలేకట్లు తెలియ వచ్చుచున్నది.

హోరాస్తాలు స్త్రీమణులలో దొంగతనము:— షేక్ ఇస్మాల్ అను నతడు బయలుదేర బోవు వైలునిద ప్రయాణము చేయుటకు సిద్ధముగనున్న యొక ప్రయాణికుని హోరాస్తాజేటునుండి రూపాయల సంచిని అపహరించుట నైటుచే పోలీసు సాద్రెంటు జాన్ సన్ గారు చూచి దొంగను పట్టుకొకతనను నుద్దేశముతో వానిని వెంట దరిమి. తన వెంట పరు నెత్తి వచ్చుచున్న సాద్రెంటుగారివై షేక్ యిస్మాల్ ఒక కత్తినివలనను ఆయనకు అంతగా గాయము తగుల లేదు. తుదకు వాడు స్నానములు చేయు శేపువద్ద దొరకెను. వానికి 4 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధించబడెను.

వెండ్లిమూసకు కొద్దువచ్చుట:— కలకత్తాపొట్ట పోలీసుస్టేషనులో నొకపోలీసు భటుడుగా నుండిన ప్రజావిపరీ ఓబా అనునతడు వై అధికారుల అజ్ఞలేమండ 10 దినములవరకు కొలువునకుపోవక గడవినకుక్రవారమునాడు ఉదయము పోలీసుస్టేషనుకు బోయెను. శెలవులే నిది ఇంటినవ్ద ఆగిపోయినందుకు వానివై శేకుచేయబడెను. తనకు చూటాత్తుగా వెండ్లిమొదరినదనియు, తానా సమయమునబోయి వెండ్లిమూసను వివాహమాడక పోయిన తన మతశాసనముల ప్రకారము తనకు 500 రూపాల నష్టము కలుగుననియు చెప్పెను. మేజిస్ట్రేటుగారు 10 రూపాల జరమానా విధించిరి.

1916 సంవత్సరం డిశంబరు 17వ తేదీన కాబజటి అను పనికివై దక్షిణ మలబారునందు తన యజమాను నింట నుండి బాగిపోయి మరియొక స్త్రీయింట బాగిగొనినట్లు తెలిసి యజమానుడు ఆమెను తీసికొనివచ్చు నిమిత్తము తన ఇద్దరు నాంతులను బంపెను. వారామెను తీసికొనివచ్చినప్పుడు యజమానుడు తన చేతికట్టతో నామెను రెండుదెబ్బలుకొట్టి ఆమె పారిపోవుటకు కారణమేమో యడుగుటకు తన నొకరల నిర్దేశని నియమించెను. వారామెను స్తంభమునకు కట్టివేసి యిద్దము వచ్చినట్లు కొట్టిరి. అందులో ఒకడు ఆమెకుడుపువై తన్నినందున ఆమె మరణించెను. యజమానివైని, నొకరు లిద్దరివై శేకుచేయబడెను. ఆమె చనిపోయినదినమున తాను తరుచూరులో మందు పుచ్చుకొనుచుంటినని మొదటి ముగ్గాయి వాదించెను. చనిపోయిన స్త్రీ భర్త తన భార్య ఉద్దముచే చనిపోయెనని సాక్ష్యము చెప్పెను. ముగ్గాయిలయందు నేరము కనబడక సాక్షులచే శేకు కొట్టివేయబడెను.

అసిపెంటుమ్యు గారు హోమురూప పతాకము

ఈ నెల 5 వ తేదీన ఉదయమున విశెంటుమ్యు గారి నిర్బంధవాస నుండిరా కుణమున పనివాంఛోగోతిని త్రవ్వసాగిరి. మరికొంత నేపటికి వారు చాల శ్రమపడి 48 అనుగులు పొడుగుగల భృశభంధ నాగోతులో దారుగా నిలువబెట్టెనుగలిగిరి. నాడు కొద్దిగా వానరుయ్యు చుండెను. భంధమును, భాగము యును గూడ జారుచుండెను, గారు వైర్య శాలి యగు నొకతోటమాలి సాయానించి భంధమువై తగవ్రాకి అగట కట్టబడిన కట్టలో మొకత్రాడును జులిపెను. ఆచంద్రవానులందరు నవటజేరి చాలఅయ్యుము నానందమును పొందిరి. భార్యన్నము 1-30 గంటలకంతయు నిద్దమైనది. ఆపును పైహారితనముగహోమురూప పతాకమును అసిపెంటుమ్యుగారు తేనెపెట్టిరి. భారతభావిస్వాతంత్ర్యచారకముగు నాపతాకమునకు నిర్బంధిత నాయకాత్రితయమును తెక్కినవారును నమస్కరించిరి. తత్పతాక సంక్షేతులై మెలగుటయే వారికి మహాదానందకరము. ఈపతాకముబహుదూరము వరకును సోదరమగురు నాహోమురూలు ఆ శ్రేయము కను వింత నోయగయును గలిగించినది. నూగోద యము మొదల అనురాధ్యుమయము వరకు నిపతాకము గోచరించుచుండును. రాత్రిరక్తహారితనముగల అద్దము లనున్నవిడ గాంతరులోని దీక్షిక నిర్బంధితులకు హోమురూప సంగు గల గాన విశ్వాసమును ప్రకటించుచు మెలుగుచుండును. పతాకములు లాంతరును ఎత్తునప్పుడును దింపునపుడును ఇంటి వారందఱును నమస్కరించుచుండును. (న్యూఇండియా)

తిచ్చి గారి సందేశము.

-:0:-

ఈనడుమనే యుదారవృద్ధులగు రిచ్చిగారు (బాంబ్రు) దక్షిణాఫ్రికానుండి హిందూదేశపు ప్రజలకు బంపిన సందేశమును నూరతు నగరనివాసులగు కున్వాస్టిజి. వి. మెహతాగారు వైనికప్రతికలందు బ్రకటించియున్నారు. మెహతాగారు కడచిన ఏప్రిల్ మాసమున దక్షిణాఫ్రికాను విడిచి పెట్టుచురనగా నీరిచ్చిగారి దర్శనము చేసియున్నారు. ఈయన “హిందూదేశ పునర్యధారణమునకు సహాయము చేయవచ్చుట తనప్రకృత్యాన్నత్యయమునకును, బలమునకును భాగ్యమునకును ఇంద్రింద సందేహము హిందూదేశమునకు ఋణపడియున్న ఋణమును నిగిరియిచ్చి వేముట యనియే నామట్టుకు దోచుచున్నది” అని చెప్పియున్నారు. మనదేశీయుల నాయన యిది జ్ఞాపకముంచుకొనవలసినదని సలహా యిచ్చుచున్నారు. మీయొక్క స్వేచ్ఛ దానిని జయించుటకు మీరుచేయు మీ సొంత ప్రయత్నముల మీదనే యాధారపడియున్నది. కాబట్టి మీరు మీహక్కు, అధికారమును మీరే కాపాడుకొనుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెను. ఈపనిలో మీరు గొంచుమాత్రగా నుండుటయే మావంతు. హిందూదేశ స్వరాజ్యనిష్ఠయుమన రిచ్చిగారి క్రిందిరీతిని జెప్పుచున్నారు.

“ప్రపంచమందలి ప్రతిజాతియు తన్ను దాను పరిపాలించుకొనుటకు దగియున్నదని యూహించబడునప్పుడు హిందూదేశమనుస్థలమై దని యధి డేవించుట కడు విపరీతముగ నున్నది. హిందూదేశీయులు తమ వ్యవహారములను దాము చక్కబెట్టుకొనుట కనుమర్థులని వాదించువారు అట్టి పురాతన జాతి నవమానించు వారగుచున్నారు. మెనుక వేలకొలది సంవత్సరముల కఱకు తన్ను దాను పరిపాలించు కొనుటయే గాక యనేక జాతుల నాగరికతను రూపవంతముగ జేసిన హిందూదేశీయులే నవ్యవహారములను తాను చక్కబెట్టుకొనుట కనుమర్థమైనదనుట కేవిధమున నాలోచించినను వీలులేదు. హిందూదేశ మిప్పుడు నాతనముగ నిద్రనుండి మేల్కాంచినది. అంతియేగాక స్వరాజ్యము (హోమయాల)ను బొందుట కొక సంపూర్ణకడమిప్పుడు జరుగుచున్నది. న్యాయమైన మీయాశయాలు విజయకరీటునును దాల్చులకని నాయుద్దేశము. నేమన, నాస్నేహితులను మీ క్లెంపును (ప్రతిపాద్యమైన సాహాయ్య) క్రమములను సుసంగమందుము.”

హరిసందేశ నిక్రందితీతిని ముగియుచున్నది.

‘ఈసుదేశమును విదేశములను తెలియజేయుదు.

నేనుగంధిగాలి కాల్గివాడలననుసరించి నడతుననియు, నేనెంత
కాలము బ్రతికియుండునో యంతకాలము నాయన యుద్దేశ్య
ములను నెఱవేర్చుబ్రతున్నాను. చు.గుననియు ఆ యనకు
నప్పు బలుకుదు. గవ్యస్థానము చేరుకొను
ప్రయత్నమును వీడవలనగి స్వరాజ్యోద్యమ నాయకులను
(Leaders of Home Rule propagandists.) నేనుగట్టిగ
ప్రేమించుచున్నాను. వేలకొలది విఘ్నపరిపంపలు మిమ్మను
లొకరు చున్నను తండ్రిపరంపరులుగ ప్రతివాదులుమీరే
దురు భక్తులనున్నను న్యాయమును శాస్త్రసత్యమునైన మీ
యాశయస్థితై ప్రవర్తింపును. నేను మీకు స్థిరముగనొత్తి
చెప్పుచున్నాను. తుట్టకుదకు విజయముమిది. — (చేతులు)

నెల్లూరు జిల్లా గూడూరు గ్రామమునందు ఈ నెల
నవ తేదీ పునఃమలు, ప్రారంభోదిత రాత్రిపాతకాలా భవన
మున సభచేరి యిటీవల పభుత్వమువారు క్రి ఆనబి నెంటుమ్మ
గారికి ప్రవాసక్షేత్రము విధించినందుకు కడు చింతిల్లుచు ఆమె
సౌదాగ్యమై దేశమారు, కీర్తిశేషులైన దాదాభాయి నారోజి
గార్లు సకములకు గ్యక్రి బి నెంటుమ్మ గారి పటమును ఒక చక్కని
పాటికినై నునిది చాటిరాత్రి మహానై భవముతో పునఃమంతయు
ఉత్సవము జరిగిరి. స్త్రీలు హారతు లిచ్చి కానుక లాసంగి

ఈ నెల 1-వ తేదీని గుడివాడలో నుబసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగనున్న తిరుమలరావు నాయకుగారు గుంటూరుకు బరిచి యొందుచు వారి గౌరవాధ్యమై సాంఘిక సమావేశము, గుడివాడలేంజీ ట్రేడ్స్ జరిపిరి. ఆసభకు శ్రీ డి.ప్రొత్తయ్య మునసబ్, కూడూరు రామచంద్రరావు, కోన సీతారామగారు, అహ్మద్ షా, నోపాలకృష్ణయ్య పాదరిగార్లును చటిగాండలు ప్రముఖులును విచ్చేరిరి. సమాఖ్య 10) ట్రేడ్స్ హాజరైరి. శ్రీనాథడు గారి గణగణములను గూర్చి కొన్ని ఉపన్యాసములును, పద్ధతిములును చదువబడెను. అంగరూపు బాలుర పాఠశాలలోని బాలరవల్ల “చంద్రహాస నాటకము” లోని కొన్ని అంశములు అత్యంత వనోహరముగా నేయుట న.

ఇటీవలి మార్పును గూర్చి వివరించబడిన భావములకు టీ గూడ కలదు. ఇంతవరకును హిందూదేశము సామ్రాజ్యమున సామిరదేశముగ నే యుండెను. ఇదివరకు సామ్రాజ్యసభలకు భారతీయతనియైన యెవరును వచ్చియుండలేదు. ఈసారి భారతీయులు సామ్రాజ్య యుద్ధసంఘసభలలోను సామ్రాజ్య మంత్రివర్గ సభలలోను గూడ పాలుగొనియున్నారు. ఈ ప్రాతినిధ్యము రాశ్వేతయుగ జరుగునని ప్రకటింపబడినది. సామ్రాజ్యమున కంతటికిని సంబంధించిన విషయములు దర్శింపబడునపుడు భారతీయులు తమ ఆర్థికప్రాయములను వెల్లడించుటకు వారికి హక్కు కలదని స్పష్టపరుపబడినది ఇట్లు చేయుట చాల సమంజసము. సామ్రాజ్యమునందు ధర్మభివృద్ధియును గల ఆర్థికముగ సామ్యభివృద్ధియు స్పష్టముగ గ్రహించితిట్లు వీరివలన జేయచున్నది. ఏ సామ్రాజ్యమునందు ధర్మభివృద్ధి మొత్తముగా ఆర్థిక సామ్రాజ్యముపట్ల భారతీయులు శక్తి వికాసములను కలిగి యున్నారని సామ్రాజ్యమునందలి ఇతరదేశములవారు నేటికి గ్రహింపకలిగినది వీరివలన జేయచున్నది. ఏప్రిలునెల 27 వ తేదీన గిడ్డుహాల్లో బాయడు బార్డిగారు నడిపినరీతిని ఇపుడు ధర్మభివృద్ధి సామ్రాజ్యమున సమభాగిని యగు బాతిమొక్క సానమును బడదినది. ప్రస్తుత సమయమున నిది మరెముక ముఖ్యవిషయము. హిందూదేశమున పరిష్కరింప బడవలసిన కఠిన సమస్యలు చాలగలవు హిందూదేశ మొకదేశముగాదు. ఒక భివృద్ధి, 315,000,000 మంది జనులతో నిండియున్నది. పెక్కుమతములు గలవు వ్యవస్థలును భాషలును పూర్వార్చారములును సాంప్రదాయములును హెచ్చుగ నున్నవి. ఇవి యన్నియు నభివృద్ధి కర్మంతములను కలిగించు నవియే గాన నిరంతరభాగికార వ్యవస్థతో యుపకారచింతను కలిగి యున్నను అట్టివారి పరిపాలనమును స్వపరిపాలనముగ మార్చుట చాలమందముగాని జరుగనేరదు. వాంఛితార్థ నిర్దిష్ట సాధనముగ నభివృద్ధిని యుత్థానంతరమున కలిగింప వలెననుట నిర్వివాద విషయము. సామ్రాజ్యసభలయందు భారతీయప్రాతినిధ్య మంగీకృతమగుటచే ఇది ఇపుడు వెనుకటికంటె సులభసాధ్యము. పరస్పరానుకూల్యము నకునరించి జనప్రసేక విషయ పరిష్కారమునకు గ్రహంబుట మరెముక ముఖ్యవిషయము.

ఈ ప్రాతినిధ్యమువలన మరియొక పాముభయమును భరి
తముకలదు. త్రివిధ సామ్రాజ్య విధానము భిన్న భావాల వైక
మత్యమును కల్పించుటయందేగాక విలక్షణమును నాగాకత
యు వ్యభేదమును కలిగిన దేశముల వారి ప్రతికూలభావము న
దంచుటకు గూడ సమర్థమైనదనియు దీనివలన విచిత్రముగు
చున్నది. స్వాతంత్ర్యము వైకమత్యము ననున
విధే సామ్రాజ్య విధానమువలన కేవలముజ్ఞాయున్నది. తీరినెల్ల
వారు ననుసరించిన ప్రపంచమునందలి శాంతివాదులందరును
చేయగలిగిన దానికంటె సధికముగు లాభము చేకూర్చగలదు
ప్రాప్తిప్రయత్నముల చేయుట కన్యోన్యము కలుగజాలని తలచువా
రు పుష్కలమునను అట్టివానికిగూడ పుష్కరాంగికావమును
కలిగించుట సుకరముకావలదు. వన సభలలో నిటీవల జరిగిన
మాతన మాన్య ప్రకటనమువలనను సొంగుదేశమునకు
సమస్తాన మొసంగుటవలనను ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము
సాధారణ పరిపాలనా విధానలందుము కాగలదని స్పష్ట
మగుచున్నది. సామ్రాజ్యము నందలి వివిధ దేశముల
వారికి స్వపరిపాలనము మొసంగుటకే కాక వారి ప్రతి
నిధులకు సామ్రాజ్య సభయందు స్థాన మొసంగుటకు గూడ
సమర్థము కేవలము బడినది. ఇట్టి సోదర పరిపాలనా విధాన
మిదిగో కన్పడదు ఏమిది యుండలేదు. వెనుకటి చూసామ్రా
జ్యములు నిరంకుశ పైనిక శక్తివైకతే ఆధారపడి ఏర్పడినవి.
స్వాతంత్ర్య ప్రజాపరిపాలనా విధానములవై సధికముగ నాధా
నపడి ఏర్పడి యుండలేదు. ప్రపంచము రాజకీయ స్వాతంత్ర్య
మధ్యభిక్షముగల విధాన మిదియే. నవ యువభాతులను శాం
త్యితిలో పరిష్కార కంఠములుగ నొనర్పగలిగిన వీసామ్రాజ్యపే.
రాజకీయములందు కాల వెతుకబడియున్న కొట్లకొలది ప్రజ
లకు స్వపరిపాలన సాయుక్తము నొసంగుటకు మాతాధార
ముల నేర్పరచినది. నిరంకుశ కళావిధానములకు చరింపని వ్యత
యైతనగారివది. కాన నీ సామ్రాజ్యమునందలి ప్రజలందరును
సమానోపాధి భావగ్రహించి పోలీస్ మేన్ స్యయంప్రకృతమగు
ప్రజా పరిపాలనా విధానము సమగ్రముగ కలుగగలదు.
ఈ సమానత్వము సాధ్యమగునేని ప్రపంచమున కంతటికిని
శాశ్వతశాంతి సామ్రాజ్యసమభివృద్ధివలన కలిగించు ప్రతిస్థాప
నముల నెలకొల్పుట చేకూర్చగలదు. ఏమారుమూలను ఎట్టిభావ
ను మాట్లాడుచు ఏజాతికిని మతమునకును చేరినవాడైనను
గూడనే కే భావముతో నుండ నవకాశము కలదని దీనివ
లనవిధము కావలదు. అట్టి ఏక పరిపాలన మే
న్నదియు. ఈ సమరాయమునందలి ప్రతిస్పృహకేమును స్వప
రిపాలనముతో తత్సమాన విధానముతో కలిగించును. ఈ
సోదర ప్రభుత్వము వారందరునుకలసి జలించించుటగను పని
చేయుటకును సోదరభ సముగో తెలియకరకు ప్రధానం
భువుగలదు.

ఆంధ్రప్రపంచరంగమున ముప్పదిమూడు సంవత్సరములు
సంచరించినది. నిబంధనలప్రకారము ముప్పది సంవత్సరము
లకు విశ్రాంతిచెంది యుండవలసియుండెను. వైన మూడు సం-
లు గడపినది. 'వైద్యతనయురచ్చె బుద్ధి వెడతలబట్టె' అను
స్థితికి వచ్చినది. వయస్సునకు దగిన పరిణామము గనుబడుట
ప్రకృతిభర్తయు. యౌవనముడు వృద్ధపద్ధతి ననుకరించుటయు వృ-
ద్ధుడు యౌవనమునలె నభినయించుటయు, కడు నసహ్యముగ
నుండునని నేల చెప్ప నవసరములేదు. మంచివానికి చెడుగుణ
మలనడుటయు, దుర్మార్గునకు మంచిగుణము కలుగుటయు
చెడ్డకు మూలయని విజ్ఞుల లిఖితము. వీరఫలితము క్రమముగ
స్పష్టముగాఁగలదు. ఆంధ్రప్రకాశిక ఏ దినమున వై-
సందినప్రతికగ మాతీనదో తననముతో తనీయ పూర్వాదర్శ-
ములు, పూర్వ గభీరభావము పూర్వపక్షము లయినట్లు ఆ-
వ్రాతలు చెప్పక జెప్పవచ్చువి. ఉచితా నుచితములకు దిలో-
దకులు విడువబడెను. స్వరాజ్య మనుమాట చెరిగిపడిన
వండిపోవు చున్నది ఈముదునలి జొల్లు మాటలను లెక్కింప
నేల యని వెన్నుదినములుగ మేమును తూడ్చి భావమున నుం-
టిమి. అంతకంతకు మిడిసిపాటు బలమైనది. ఆ నోటికి హస్త
పద్ధు గనుపింపను. మాటకుముందు బ్రాహ్మణుల వైబడి
కొట్టుకొనిన వాడేమి చేయఁగలరు? బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున
కులములనుబట్టి యుద్యోగము లిచ్చుపద్ధతియే కాలమునైన
నుండె నా? ఈ ద కు ర మా ర మి పది సం॥ ల క్రింద టి
నుండి యుద్యోగములు భా లీలు పడి నయెడల బ్రాహ్మ-
ణేతరులకుఁ దొలుత ముఖ్యముగ నవకాశ మియ్యవలసినదను
ఉద్దేశపు ఆచరణములోనికి వచ్చియుండుట ప్రకాశిక ఇంతలో
మహిమియ నా; ప్రతినివయమునను అభిప్రాయభేదములను
ఇదివఱకునలె సగౌరవముగ వెల్లడించుచుండిన ప్రకాశిక ఒక్క-
పట్టున విడిచి పెను రాగతనము నవలంకించిటకు ప్రకాశి-
కకుమట్టిన తొడదేత ననవలసియున్నది. మూరంగస్వామి
యయ్యంగారి అభిప్రాయములను వెక్కిరించి వెలకిలపడిన
ప్రకాశిక తెలివి లేటపడినది. రంగస్వామియ్యంగారు
జీవించారుల పక్షమున సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణసభయందు
ప్రతినిధ్యము వహించియుండుటవలన వారు స్వరాజ్యసమితి
లో బనినీయుచుండుట తమకనిష్ఠయని నూచించుచు కొ-
డులు జీవించారులు సంతకములుచేసి దోరతనమునకుఁ బంప
వలయు. మెమోరియలును, అందుపై అయ్యంగారు ప్రకటించిన
లేఖను, తదుపరి బొప్పిలి మహారాజుగారు మెయిలులో వాగ్ని-
దిన యుత్తరమును, అందుమీఁద 'నూ్యుండినూ' యొక్క
విమర్శనమును చివరను ప్రకాశిక తన కంగారు అయ్యంగారి
కతికించి చేసిన వీర్ణ విమర్శనమును జూచితిమి. కొలదియో
నాపుయో విషయమును వీర్ణముజేసి కొంటిమి. జమీదారులు
మెమోరియల్ ఇచ్చుట ఉచితముట. రంగస్వామియ్యంగారి
అభిప్రాయము అనుచితముట. ప్రకాశిక మేల్ భేదీయని వె-
నుక తానము జేయు చున్నదట. అందునకు దగిన వారం-
దయ సంతసింపచున్నారట. కా-
పుయో ప్రతినిధిగ నుండినవారు సమకర్తవ్యమునచ్చి రాష్ట్రీయ
మైనను రాజీయ వ్యవహారములలో పనిచేయఁగూడదు. ఈ
మాత్రము ఆంధ్రప్రకాశికా కంగారు ప్రవరణములోనిది. అన-
గా ముగిసిపల్ కమిషనునరు ఆనరరీ మేజిస్ట్రేటు మున్నగు
గౌరవోద్యోగమును వహించి యుండేవాడును ప్రజాప్రతినిధి-
గ నుండును గాన నాపునాపు రాజీయూది సమన్వయము జరిగిం-
చు పత్రికలకు సంపాదకుడుగ నుండఁగూడదు. అనునది వై-
ద్యునియ గు శర్మగారున జేసినబడవలసియున్నది.

ఇంక బొప్పిలిదాడి ప్రకాశములో బొప్పిలి చుహారాజు
గారి మాట్లాడుచుండుట ఖండించిన 'న్యాయండికా' పాండిత్య
మును ప్రకాశిక హాస్యము చేయుచు తత్పాండితి పూర్వముండ
యును ఇండి నిరుపతియై యుండ నోపవనియు, లేకున్న మన
జెన్న పురి ఖండ పాండిత్యమున కింత వాడియుండవనియు
బాగున గ్రహించినది. పూర్వేక్షిత కండినంతకాలము
స్వయం వ్యక్తిత్వ మున్నంతకాలము ప్రతిపత్తిక యు కొంత
వాడిగ నే యుండును. వార్ధక్యమునం బరాధీనతయు నందుచే
వాడితగ్గుటయు సహజమని ప్రకాశిక మతచినదేమో ఎందున
ప్రతిని మిడిసిపాటుకె — (పిత్తకారిణి)

THE GREAT WAR

Defencelessness of London: Improvements Demanded

German Political Crisis: Sensational Speeches of Socialists

GERMAN MINORITY SOCIALISTS AND PEACE

INCITING REBELLION IN INDIA: ARRESTS IN AMERICA

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

London's Defencelessness Against Raids. Unanimous Demand for Improvement.

LONDON, July 9.
Saturday's air raid has intensified the demand for reprisals.

LLOYD'S NEWS says:—There was nothing yesterday to excuse the failure of the defence. The raiders came leisurely and bombed leisurely and seemed to despise the defence. Their flight over London was so slow that it looked like a parade. London's defencelessness against aeroplanes must be remedied without delay.

The SUNDAY TIMES says:—A new air policy is needed. As "shells" was the cry in 1915, so aeroplanes is the cry in 1917. The Government must be compelled to realise that aeroplanes are the deciding factor in the war by carrying hostilities into German territory.

The OBSERVER—States that most of the German machines were Gotha twin-engined biplanes and comparatively slow. Their low altitude showed the contempt for our anti-aircraft batteries, yet the marksmanship of the latter was remarkably good. Our defence is inadequate as regards machines.

The WEEKLY DESPATCH says:—If the people are unable to get protection they demand to be warned. The public is no longer in the mood to endure official obstinacy. The paper quotes the Lord Mayor as saying that the case for reprisals has been enormously strengthened by yesterday's happenings.

REYNOLD'S NEWSPAPER—Declares that it is now obvious that the German raids are deliberate operations of murder and terrorism. Londoners are now determined to fix the responsibility for aeroplane production and they demand reprisals on Rhenish towns.

Mr. Kennedy Jones, speaking at Muswell Hill, said there must be no more shilly-shallying on the question of reprisals. Disquieting reports that Lord French is hampered by other departments must be settled.

The Mesopotamia Report. Date of Parliamentary Debate.

LONDON, July 9.
In the House of Commons Mr. Bonar Law announced that the discussion of the Mesopotamia Report would take place on the 12th July. The Government was carefully considering what action should be taken in consequence of the Report. He did not know whether it would be possible to indicate their action prior to the debate, but an indication would be given early in the debate. Mr. Bonar Law stated that, if one day was not sufficient for the Mesopotamia discussion, further time would be given.

The Censured Officials.

LONDON, July 9.
The 'Daily Chronicle' states that, with the exception of Surgeon-General Babbie, not one of the officers implicated by the Mesopotamia Commission report is now in the public service.

Irish Harbours and Imperial Defence. Premier's Reply to Navy League.

LONDON, July 9.
The Navy League requested Mr. Lloyd George to receive a deputation in regard to safeguarding Irish harbours and communications in the event of Irish self-government as the outcome of the Irish Convention. The Premier declined to receive the deputation at present and writes that the Government is fully interested in the strategic position of Ireland in relation to Imperial defence and communications in war time.

General Townshend. At Constantinople.

LONDON, July 9.
In the House of Commons Mr. Hope stated that, as far as the military authorities are aware, General Townshend was at present in Constantinople. The Army Council did not consider it advisable at present to approach the Porte with a view to his exchange.

British Destroyer Torpedoed. Eight of the Crew Killed.

LONDON, July 9.
The Admiralty announces that a British destroyer was torpedoed and sunk in the North Sea on 6th July. One officer and seven men were killed.

Racing in England.

LONDON, July 9.
The Derby will be run at Newmarket on July 31st and the Oaks on August 2nd.

Germany

Unprecedented Political Crisis.

Admiralty and Pan-Germans Denounced. Dismissal of Minister of Marine Demanded.

LONDON, July 8.
Germany has been suddenly plunged into an unprecedented political crisis by a sensational speech by the Catholic Deputy, Herr Erzberger, at a secret sitting of the Reichstag Committee, in which he roundly denounced the German Admiralty and Pan-Germans as the great obstacles to peace and declared that the results of the submarine warfare had been exaggerated. Herr Erzberger, who, although denounced by the regular leaders of the Clerical Party, has a powerful following, also demanded a real parliamentary system for Germany. The speech elicited placatory speeches from Dr. Bethmann-Hollweg and Herr Helfferich, but these absolutely failed to convince the influential Liberal Press, which is now clamouring for the dismissal of the Minister of Marine, Admiral von Capelle and even asks whether Dr. Bethmann-Hollweg can remain in office.

The BERLINER TAGEBLATT openly declares that a Coalition Ministry is becoming inevitable and that even leading Government circles no longer disguise the necessity thereof.

The Imperialist organ the TAGLISCHE RUNDSCHAU, mentions a rumour that the Committee wants to hear the evidence of F. M. Von Hindenburg regarding the military situation. Further developments are expected to-day and on Monday, but Dr. Bethmann-Hollweg has been warned that shilly-shallying will not be permitted this time.

German Chancellor on Annexations. Demands for a Parliamentary System.

LONDON, July 9.
AMSTERDAM.—Reports of the Debate in the Reichstag which followed here Erzberger's speech show that he was supported by the National Liberals and the Progressives. The Chancellor spoke for an hour and half. He declined to bind himself to no annexations and no indemnities. His speech caused great dissatisfaction. Not only Socialists but Liberals and other parties are demanding the introduction of the Parliamentary system with the appointment of leading deputies of all parties to ministerial posts. Another demand is for the introduction of the Reichstag franchise in Prussia.

Stockholm Peace Conference. German Socialists' Manifesto.

LONDON, July 9.
STOCKHOLM.—The German minority socialists have issued a manifesto announcing their views on peace. It demands general disarmament as the sole means of destroying militarism, denounces economic warfare, demands compulsory arbitration and the conclusion of peace without annexations or indemnities and the re-establishment of Serbia as an independent nation, declares that it would be unjust to treat Russian Poland differently from Austrian and German Poland, favours a Referendum on Alsace-Lorraine and the payment of compensation to Belgium, and denounces the policy of colonial conquests.

Germany's Final Attempt Before Peace.

LAHORE, July 9.
LONDON, July 8th.—The 'Idea Nazionale' says:—It is believed in Berne that Germany will make a final military effort and in the event of failure will make concessions with a view to peace. The Chancellor had a lengthy interview with Von Hindenburg in the presence of Herr Zimmermann and the Kaiser. Apparently General Hindenburg differing from high political circles favours the continuance of military effort. M. Marcel Hutin points out that the Kaiser is paying a third visit to Vienna while Emperor Karl has not visited Berlin and adds "that the Council which is about to meet with the Chancellor and General Hindenburg gives the impression that a fresh peace attempt is being prepared."—(C. & M. Gazette.)

England Can't be Starved Out. Germany Knows That.

LAHORE, July 9.
LONDON July 8th.—Obviously inspired statements in German press declare that no serious judges ever expected to starve out England in a few months. Official Germany knows that England can hold out despite submarines just as Germany held out despite blockade. Nevertheless the loss in merchantmen will make Great Britain less stubborn.—(C. & M. Gazette Cable.)

TELEGRAMS.

America

Conspiracy to Incite Rebellion In India Ninety-Eight Persons Implicated.

LONDON, July 9.
SAN FRANCISCO.—The great conspiracy to promote revolution against the British in India is wider than hitherto suspected. Ninety-eight persons, ranging from millionaires to Hindu labourers and including prominent businessmen, German ex-consuls at Chicago, Honolulu, and Saughaat, and former Attaches at the German Embassy in Washington, have been indicted. They were organised and financed from Berlin.

Prohibition Legislation.

To be Settled by Joint Session.

LONDON, July 9.
WASHINGTON.—While the final form which prohibition legislation will take will be settled by a conference of both Houses of the Congress it is regarded as probable that the decision already arrived at in the matter by the Senate (see July 8th) will be upheld. The Senate has also decided that distilled spirits in bond shall be paid for on the basis of ten per cent above cost.

Stricter Control of Exports from U.S.A. A Long List of Prohibited Articles.

LONDON, July 9.
WASHINGTON.—The Government's stricter control of exports operates from 15th inst. An explanatory statement issued by the President on the subject emphasises that every effort will be made to prevent supplies from reaching the Central Powers. The commodities controlled include coke, fuel oils, kerosene, gasoline, pig iron, ship plates, scrap iron, ferromanganese, fertilisers, flour, meal, fodder, meats, fats and food grains.

20,00,000 Men to be Placed in the Field. By America.

LAHORE, July 9.
LONDON, July 8th.—The 'Morning Post's' Washington correspondent says: Since the declaration of war the general staff's equipment arrangements had been based on the assumption that the United States will place at least 20,00,000 men actually on the front in France.—(C. & M. Gazette cable.)

Turkey

Turkey Seeking for a Loan.

LONDON, July 8th.—The correspondent of Central News Agency in Basle says that Enver Djard Pasha has arrived there. He is conferring with Scandinavian bankers from whom he seeks to obtain a loan.—(C. & M. Gazette cable.)

Italy

Italian Mussalmans at Jeddah. Pilgrimages Discussed.

LONDON, July 9.
ROME.—A semi-official telegram from Jeddah states that a mission composed of Mussalmans from Tripoli, Cyrenaica, Erythraea, and Italian Somaliland has arrived there and was cordially welcomed by the inhabitants. The mission studying the question of pilgrimages to the holy places of Islam on behalf of Mussalman subjects in Italian Colonies.

British Front

British Effort will Astonish History.

LAHORE, July 9.
LONDON, July 8th.—The Military critic M. Bidoz writing to the journal 'Des Debats' says:—The British in the past year have perfected their preparations for the execution of attacks to a point that will astonish history. It cannot be doubted that British losses are only a quarter of those of the enemy. The reversal of the balance of losses is extremely important.—(C. & M. Gazette cable.)

Great Aerial Activity.

16 Enemy Machines Felled.

LONDON, July 9.
Last night's communique from F. M. Sir Douglas Haig said there had been continued enemy aerial activity. Our pilots, yesterday, frequently broke up large formations, carried out successful raids, and bombed and machine-gunned the enemy's aerodromes, depots, and troops. We brought down six German machines and ten were driven down. Eight of ours are missing.

General Haig this afternoon says:—We made raid southeast of Hargincourt and took thirty-five prisoners. We repulsed a raid southeast of Loos.

French Front

A Keen Artillery Struggle. French Occupy an Enemy Trench.

LONDON, July 9.
Last night a French communique reported that the artillery struggle was very keen in the Pantheon-Froidmont Farm district, in which the French occupied a trench element. Artillery actions occurred at various points, especially towards the Hurtebise-Mont Haut sector.

TELEGRAMS.

Russian Front

Russians Gain Ground at Stanislaw.

LONDON, July 9.

A wireless German official telegram says that the Russians again attacked at Stanislaw and gained ground.

Troops from Carso to Galicia.

LONDON, July 8th:—The "Carriere D'Italia" Zurich correspondent says:—Numerous train loads of troops from Carso passed through Ljubach on their way to Galicia. Others have been withdrawing from Trentino. (C. and M. G. Cable).

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

United Provinces

Patna University Bill.

Select Committee's Report.

SIMLA, July 9.

To-day's "Gazette of India" publishes the Select Committee's report on the Patna University Bill along with the text of the measure as amended. The following is the text:—The revised bill annexed to this report is the result of lengthy deliberations by which alone we are enabled to submit a unanimous report. We now proceed to outline briefly the main changes of substance we have made in the Bill which was referred to us by the Council. Notwithstanding that there is a considerable body of opinion opposed to this course, we, after considering and giving great weight to the views of those of our colleagues who came from Bihar, included the Diamond Jubilee College, Monghyr, among external colleges named in the bill. We have modified the powers of the Chancellor by substitution for the provision in the original bill of the provision annexed on section 6 (2) Benares Hindu University Act 1915, which we think will confer all necessary powers in regard to matters with which it deals. We have reduced the term of the Vice-Chancellor's appointment from 5 to 3 years, as we think it undesirable that an officer should be appointed in the first instance for so long a period as 5 years. We also think it desirable that his power of appointing officers and servants should be limited to posts carrying a pay of less than Rs. 200 per month and that his powers in certain other respects should be modified.

We have transferred the provisions dealing with the Senate and the Syndicate placing those dealing with the Senate first, as we think that the arrangement is more suitable, having regard to the position which those bodies hold respectively in the University scheme. We have raised the number of ordinary fellows of the Senate from a minimum of 40 and a maximum of 60 to a minimum of 60 and maximum of 75. We have provided that the Vice-Chancellor shall be an ex-officio member of the Senate that the principal of every college in which instruction is given to the degree standard shall also be an ex-officio member of that body. We provide for an elected body of 50 ordinary fellows in the place of 20 provided by the original bill. There will be a substantial majority of elected fellows on the Senate as proposed by us. Of these 20 will be elected by the graduate teachers of the schools in which instruction is given to the standard to be prescribed by regulations and 15 will be elected by a special electorate of graduates and the remaining ten will be elected by such associations or public bodies as the Chancellor may empower in that behalf. We further lay down as revised by us that regulations shall provide for adequate representation of the Senate of all faculties of the University and of persons permanently resident in the Orissa Division. We have declared generally that the Senate is to be given the entire management and superintendence over the affairs of the University and that it shall exercise all powers of the University not otherwise provided for. We have indicated in some detail certain powers which we consider should reside in the Senate and on the other hand we have specified matters in which the Syndicate will have power to act independently subject to review by the Senate on a reference made by not less than six members of the Syndicate jointly. We have had great difficulty in arriving at satisfactory conclusions as to the distribution of powers between these two authorities in view of the considerable difference of opinion among the individual members of the committee on this point. But we think that the provision in the Bill as revised by us is a reasonable compromise. We have fixed the term of office of the first syndicate at 2 years as we think this is sufficient having regard to the manner in which the first Syndicate will be appointed. We have added the principal of the Ravenshaw College to ex-officio members and have provided that all ordinary members of the body shall be elected by the Senate from among its members. As to the constitution of ensuing Syndicates, we have made it a satisfactory requirement that this body shall contain at least one person permanently resident in the Orissa division, not less than 7 members of the University staff or the teaching staffs of the college and not less than 3 other persons who are following the profession of education. It will be observed that the general control of university affairs has been transferred from the Syndicate to the Senate in difference to the wishes of those members of the committee who pressed for this change. We have required the concurrence of the Senate and the Local Government to admission of educational institutions as colleges. As regards external colleges teaching to the degree standard we have provided that as to the location in four particular towns it may be dispensed with in any particular case by the direction of the Governor-General in Council. Similarly or the deprivation of a college of any of its privileges, we have required the concurrent decision of

the Senate and Local Government. As regards clause 11 which enacts that on the commencement of the Act the existing privileges granted to other Universities shall be terminated, we have provided that the privileges so terminated shall be deemed to have been granted by the Patna University. We think such a provision is eminently desirable as some provision should be made for the educational institutions whose privileges have been taken away and to cast on them the onus of applying in the first instance for admission would be, to our minds, unreasonable. We have altered clause 13 so as to require publication of the accounts of the university in the local Official Gazette. We think that publicity of this nature is desirable. We have recast clause 14, which deals with the regulations, separating those regulations which under the bill as revised by us must be made and those which may be made and we had naturally had to make many consequential alterations in this clause to meet the changes of substance in the bill which have been agreed to by us. We have further recast the sub-clause of this section which dealt with the manner in which the first regulation should be made. We need not enter into a detailed account of changes as they are perfectly clear from the revised bill. We do not think it necessary to allude in detail to various drafting changes which we have made in the hope of improving the form of the bill. The Bill as revised by us is substantially changed from the bill which was referred to us and we therefore recommend that it be republished. Our colleagues Messrs. Basu and Sastri desire that we should insert in our report a statement that they wish it to be recognized that the Bill as revised contains certain provisions, more particularly as to the relations between the Senate and the Syndicate, which though accepted by them for the Patna University embody principles which they do not consider applicable to universities in India generally.

Calcutta

Assam-Bengal Railway.

Closed Section Reopens.

CHITTAGONG, July 9.

The hill section of the Assam-Bengal Railway, which was closed on account of the damage done by floods and landslides in 1915 will be reopened for through running of trains on the 12th instant.

Burma

The Ruined Pagoda.

Three Lakhs Subscribed to Repair it.

RANGOON, July 9.

The jewels on the bonnet of the pagoda at Pegu which was destroyed by the recent earthquake are said to be worth many lakhs of rupees. Some valuables had been discovered amongst the debris. Over fifty thousand people from all over Burma have already visited the scene and subscriptions to the extent of three lakhs have already been received towards re-erecting the pagoda, a greater part of which has been almost razed to the ground.

Bombay

Bombay Home Rule League.

Telegrams to Messrs. Chamberlain and Lloyd-George.

BOMBAY, July 10.

The following message have been cabled by the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah, President of the Bombay Branch of the Home Rule League to the Secretary of State for India and the Prime Minister, in accordance with resolutions passed by the Managing Committee:—

To The Right Hon'ble Mr. Austin Chamberlain, Secretary of State for India, Whitehall, London.

The Bombay Branch of the Home Rule League fully endorse the representation of the Bombay Presidency Association protesting against the internment of Mr. Basant and Messrs. Arundale and Wadia and the recent pronouncement of Lord Pentland on self-government for India which have inflamed the public feeling. The situation will become more critical unless the orders of the Madras Government are reversed and the policy enunciated by Lord Pentland authoritatively disavowed.

M. A. JINNAH,

PRESIDENT,

A copy of the above has also been cabled to the Prime Minister.

To The Right Hon'ble Mr. David Lloyd George,

Prime Minister,

Downing Street London.

The Bombay Branch of Home Rule League fully subscribe to the telegram sent by the President of the Home Rule League, Allahabad, deploring the Secretary of State's answers in the Parliament regarding the Madras internments which fail to give due weight to the representations of public bodies in India and tend further to irritate public opinion. Earnestly urge your immediate intervention.

M. A. JINNAH,

PRESIDENT.

Death of the G. O. M.

British Committee's Telegram.

BOMBAY, July 9.

The following cable has been received from Sir William Wedderburn by the family of the late Dr. Dadabhai Naoroji:—British Committee Express profoundest sympathy to the family of the beloved venerated patriot.

Mysore

Don't Hanker After Government Jobs.

Get Work Outside.

BANGALORE, July 9.

Speaking to a gathering of students of the Mechanical Engineering School Principal E. O. Metcalfe of the Cen-

tral College advised them not to hanker after Government jobs too much and to get work outside their homes and remit money to the people at home. Eminence is naturally attained when heavy credit was brought to the country and they should sell their goods outside for cash.

South India

The Fire on the "Chilka."

RANGOON, July 9.

Mr. Buckley, a sergeant in the Rangoon Police, has given to a representative of the "Rangoon Gazette" an account of the fire on the steamer "Chilka" which left Madras on the 1st July. He arrived at Rangoon in Sunday evening with other passengers, and his account of the fire has been wired to us from there. He came from Rangoon to Madras with some prisoners and he was returning to Rangoon on the "Chilka". The "Chilka" left Madras on the 30th June, with a miscellaneous cargo, and called at Baruva 500 miles up the coast, where she took on board a cargo of jute and live pigs. While passing south of Gopalpore smoke was seen coming from No. 3 hatch just when the European passengers, consisting of four gentlemen, seven ladies and four children, had sat down to lunch. Between 1,600 and 1,700 deck passengers were aboard. The officers and crew worked hard at the pumps. Nevertheless volumes of smoke came out of the hatch. Seeing the fire spreading, orders were given to the Marconi operator to send calls for help. Amid intense heat and stifling smoke for seven hours he was hoping to pick up land or a steamer. By 1-30 P. M. Hatch No. 4 took fire and the pumps became useless. By this time the deck passengers became panic-stricken, and notwithstanding all efforts to stop them, some of them climbed up the rails on both sides of the ship and jumped into the water. The sea at the time was running high. Mr. Buckley says he saw a number of dead bodies. The others were calling on the officers for help; but they had their hands full. Boats were lowered and a number of Indian passengers got safely ashore. The squeaks of the pigs during the fire was alarming. A Bengali woman fell while getting into a boat and was drowned. The Captain and the engine-room officers refused to leave their posts, and managed to beach the ship. The boats which had landed on Baruva beach did not come back. Boats were launched with the European women and children. The men stayed on board with the Captain. At seven all efforts for saving the ship were abandoned and they left for shore in native boats. At Baruva the Europeans were provided with a bungalow by the customs officers. The Captain on getting ashore tried to telegraph to Calcutta, but the office being closed, the message did not go until 10 A. M. At 5 P. M. on the 2nd a telegram came directing them to go to Baruva railway station and take train for Calcutta. The Indian and other passengers were treated hospitably by the Indian station master. From Calcutta they went on to Rangoon.

(o)

BRIEF TELEGRAMS.

(BY WIRE.)

It is understood that there will be no conference of the Registrars of Co-operative Societies this year as the Government of India is proceeding with Sir Edward MacLagan committee's report.

It is understood that a joint meeting of the All-India Congress Committee and the Committee of the Moslem League will be held on the 22nd afternoon at Bombay to consider the present political situation and the internment of Mrs. Besant and her associates.

Mr. A. C. Todd, Sub-Divisional Magistrate of Serampore, disposed of the case in which Moughtha Maya, a Burmese student of the Calcutta Medical College, was charged with smoking in a railway carriage. The accused and a Police Inspector were travelling in a second class compartment in an up train from Howrah. The accused began to smoke cigarettes and continued to do so in spite of the Inspector's protest. The accused said he had to smoke in the compartment and there was no arrangement for smoking cars. The Magistrate convicted the accused under Section 110, Railway Act, and fined him one rupee.

Latest Telegrams.

00000000000000000000

[REUTER.]

UNCORRECTED.

LONDON, July 9.

Replying to Mr. Magnus in Commons, Mr. Balfour confirmed reports that German agents were spreading falsehood in Spain and Russia concerning Britain which was represented as endeavouring to produce a revolution in Spain and restore Monarchy in Russia. Balfour said both allegations were untrue and absurd and inconsistent with policy of Britain which left other countries to manage their own affairs. Regarding China, Balfour said there was no danger to foreigners. Locations at Peking had been warned that communications between Capital and Sea must be kept open.

German and Austrian communiques continue constantly to make statements especially regarding Russian front which are largely irreconcilable with Russian communiques. For example no hint is given in either German or Austrian communiques of extent of Russian success at Stanislaw. Same applies to German communiques regarding French front. For instance no mention is made today in German official communiques of French success between Les Beauvettes and Chervigny. On contrary it speaks of continued Norman success. It is probable that enemy aim is to bewilder neutrals and at same time please their own people.

జాతీయవిద్య.

అక్షరప్రేమ గారు

విద్యార్థిధాన సంస్కరణములకై దేశమున నెల్లెడల చర్యలు జరుగు నీ సమయమున, జాతీయభావము లందరి మానసముల నాకర్షించి మాతన జీవనము నుద్ధరింపజేయు నీయన సరమున, భారత యువకులకు దైవ్యవంతులుగాను, దృఢశక్తియుగాను, రాజభక్తి పూరితులుగాను, దేశభక్తి తత్పరులుగాను, మానవసేవా పరామణులుగానుజేసి, వారలు సంఘమునకును, దేశమునకును ఘనతర సేవజేయుటకు శక్తివంతులుగ నుండుటలకు మన దేశములోని విద్యార్థులకుల మాన్యుకొనింపవలయును.

ఈ మహా సంక్రామము నుండి విద్యార్థివిషయమున మనము కొన్ని పాఠముల నేర్వకొనవచ్చును. మనము ధీశక్తిని పెంపొందించుటకై యిదివరకు అనవసరముగ మన స్వశక్తులను ధారణజోసితిమని యీ యుద్ధములన సువ్యక్తమైనది. మానవ సౌభ్రాత్రమున మన యువకుల మనముల నెలకొల్పు విద్యా విధానములు మన కశ్యంతావసరము. ప్రతి విద్యార్థి యు కాలతెలిసి లాభములను గ్రహించి, భావికాలమున ప్రపంచములో శాంతి సుఖముగ విరాజిల్లుటవలన మానవజాతి అభివృద్ధి గాంచుటకు సంశయము లేదని తెలిసికొనవలెను. ఇట్టి బోధనములను మన విద్యార్థుల కొసంగినయెడల, ఇక నిట్టి సంక్రామములకు మనజులు ముందంజ వేయరనియు, యుద్ధమును గర్హింపకుండు జాతు సమయము తటస్థించుననియు నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. మరియు, ధీశక్తి సహాయముననే పరిపాలనా పద్ధతులు ప్రతిష్ఠాపితములైనవి. అధర్మప్రచారకులగు కొందరు వ్యక్తులమూలకముగ వీరికి పరస్పర సభుష్ణణముగలిగి ఘోర సంక్రామములు సంప్రాప్తమై, మానవ జాత్యభివృద్ధికి మార్గ నిరోధకములను గలిగించుచున్నది. మన యున్నతభావముల ననుసరించి వర్తింపుచు సహజజ్ఞానబోధనాను సరణముగ వర్తింపవలయును.

ప్రస్తుతము హిందూదేశమున విద్య ధీశక్తిని మాత్రమే పెంపొందించునదిగా నున్నది. జ్ఞానసంపాదనము చేయుటయు దేశాని, ఉన్నతాశయముల నలవడజేసికొని ఘనజీవనముచేయుట జీవద్వయంతమాత్రము సహాయకారి కాకున్నది. ఈవిద్య విద్యార్థియుక్త నైతిక, శారీరక, మతనిష్ఠయభివృద్ధికి తోడ్పడజాలకున్నది. పఠించిన విషయములను జ్ఞాపకముచు కొనుటతోడనే విద్యార్థియొక్క ధీశక్తి సన్నగిలుచున్నది.

విద్యార్థియములు నాలుగు: (1) మానవుని ఆత్మభివృద్ధికి తోడ్పడి, ఆతనియందు ప్రేమ, న్యాయము, నైర్మల్యమున్నగు మహద్గుణముల నుద్ధరింపజేసి, తనకాలమున విశ్వ మానవాభివృద్ధికి సహాయకారియగుట; (2) యువపుని మానసమును వికాసము నొందించి, ఆతని సాంఘిక, పౌరజీవనమున కర్హునిగ చేయుట; (3) ఈరెండికి, కార్యక్షిత్త ప్రార్థనము మున్నగు సుగుణముల నలవడజేసి, తన వృత్తియందు శ్రీకృష్ణునిగ పనిజేయుటకు తగిన శక్తిసంపన్నుట; (4) యాతనికి మతి విషయక జ్ఞానమును ప్రసాదించుట.

(1) ఇందులోని ప్రథమాశయమును గమనింపవలెను. విద్యార్థి తన ఆత్మబోధనముల ననుసరించి వర్తింపుచు, సత్యము, శీలము మున్నగు సుగుణములచే భూషితుడై, కష్టములను నైర్మల్యముతో ధిక్కంఠపుచు, వీరినిధరి వర్తింపవలెను. అందుచే, ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థియొక్క యున్నతాశయములను వృద్ధిపొందింపవలెను.

(2) ద్వితీయాశయము పాఠశాల పరిస్థితులపై నాధారపడియుండును. పాఠశాలలో నెన్నడును దుర్భాష లాడరాదు. ఉపాధ్యాయులు నెన్నడును ఘోషులగ వర్తింపవలెను. దేశభక్తిని ముఖ్యులగ ప్రతివిద్యార్థి మానసములోను నాటుకొనునట్లు చేయుట ఉపాధ్యాయులవిధి. కొన్ని దేశములలో ప్రత్యేకముగ దేశభక్తి విషయమై కొన్ని యుపన్యాసములను బాలురకొసంగుదురు. ఈవర్గవియంతయు అనవసరము. అట్టిసందర్భమున నొక యుపాధ్యాయుడొక దేశభక్తుని నీవిధమునగూర్చి యుపన్యసించును. అప్పుడు విద్యార్థి లందఱును దేశీయ సేవములతో, తివాసీలపై నాసీలపై, ఆదేశభక్తుని పటము నచ్చటనెట్టి, మిగుల భక్తిశ్రద్ధలతో నాపటమున గౌరవింతురు. సిగరెట్టు, విద్యార్థులందరికిని నేర్పవలెను. మరియు, వార్తాపత్రికలలోని విశేషములను, ఉపాధ్యాయుడు భాలురకు సరిబోధకము గావింపవలెను. తరువాత, సంగీతము, సభలు, మ్యాజిక్కులాంతులు, మున్నగువానిని చూపినయెడల బాలురకు జీవనమున నభిలాషకలుగును.

(3) తృతీయాశయము వృత్తిసంబంధించినది. విద్యార్థి విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞానమును క్రిమాభ్యాసముగ జీవనమున కుపయోగించి, ఆర్థిక, పౌరశాసిత, వాణిజ్యశాఖలను వృద్ధిజేయు శక్తివంతుడుగావలెను.

(4) చతుర్థాశయము విద్యార్థియొక్క శారీరక, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధినికల్పించు చున్నది. శరీరవ్యాయామమును విద్యార్థులెల్లరుగ తీసికొనవలెను. కేవలముపండితుడై, ప్రపంచజ్ఞానములేనివానిని గౌరవింపు నియములు గడచి పోయినవి. మానవుడు, తన ఆత్మను, శరీరమును వృద్ధిగాంచు కొనవలెని మన ఆశయము. ఇట్టివిషయమున, మతమును గూర్చి ప్రతివిద్యార్థికిని బోధించి, ఆతని ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధిని గాంచుట అవశ్యకవర్త్యము.

ఈవర్గములను మనపాఠశాలలో ననుసరించి, జాతీయ జీవనమున శక్తివంతముగా జేయుటకు మన మెల్లఱమును శక్తివంతమతక పాటుపడవలెను.

జపాను దేశములోని విద్య

జపాను దేశములో 100-కి 95 పాఠశాలలు ప్రభావికారముకొందనే యున్నది. ఇందులో కొన్ని ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు, కొన్ని ప్రభాసముల యొక్కయు యాజమాన్యముకొంద నున్నవి. సాంకేతిక విద్యాలయాలకు తక్కువ, నితర పాఠశాలలకు గ్రాంట్లు-ఇతర-ఎయిరు పద్ధతి ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయరు. సామ్రాజ్యాధ్యాయముల నుండిగాని, రాష్ట్రాధ్యాయముల నుండిగాని, యీ పాఠశాలల కగు న్యయ మీయవచ్చును. ఇచ్చట నున్న మిషను పాఠశాలలకు ప్రభుత్వమువారి శిష్టి సహాయమును చేయుటలేదు. ఈ నైవిషయములను బట్టి చూచినయెడల మాధ్యమిక విద్యాపాలన సంస్థయు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి చేతులలో నున్నదని తెల్లయు కాగలదు.

ఇది జపాను దేశముల మతమును గూర్చి యిందుకయోచింపవలసి యున్నది. వీరి దేశీయ మతమునకు సింట్ అనిపేరు. ప్రకృతిని పూజించుటయు, పూర్వుల నారాధించుటయు నీ మతమునకు ముఖ్యలక్షణములు. గొప్పవారియెడల గౌరవమును, దేశమునెడల భక్తియు, నీ మతము మూలకమునే దేశభావ మానసములలో నాటుకొనినవి. ఈ మతము నకు మూలకాశ్రయము లేదు; నీతివిధానములు మున్న; వేదాంతగ్రంథములు కావరావు. తరువాత వాద్యమతము వ్యాప్తమై వీరి మతగ్రంథముల వృద్ధిగాంచినవి. ఇప్పుడు 'బుషిడో' అను మతమే, జపానులోని గొప్పవారందరిచే నాదరింప బడుచున్నది. కావున ఇప్పుడు జపానువాక్యమున మతావేశము మిగుల ప్రబలముగ నున్నను, ఉన్నత జాతివాదులోనిది నైతిక సాంఘిక గావముగా మారినది. వీరినిగూర్చి జపాను దేశము లొకరిట్లు వ్రాసియుచున్నారు. "రాజభక్తియే వీరికి మతము. చక్రవర్తికై ప్రాణముల నొందుటయే విద్యక్షణ్యమని వీరి మతము కానించుచున్నది." "మనుజులు తృప్తికరముగ జీవమాత్ర గడపి, సాంఘికాశయముల చేకూర్చుకొనుటయే మతియుయొక్క ముఖ్యోద్దేశమని" ఘోషజావాగారు చెప్పియున్నారు.

ఇట్టి ఆభిప్రాయములను తిలకించి విద్యార్థికారులు, పాఠశాలలలో మతబోధ చేయరాదని కానించుచున్నారు.

1890 న సంవత్సరమున జపానుదేశముల నైతిక దేశభక్తి విషయక బోధనములన్నియు చక్రవర్తి ఆజ్ఞ ననుసరించి యొక కల్యాణకముపై చిత్రపటమిడి యున్నది. వాని నీక్రింద బొందుపఱచుచున్నాము:—

"మన సామ్రాజ్య సంస్థాపకుడు, ఆతని పూర్వులును, బలచురు పునాదులపై శాశ్వతముగ దేశీయ పౌధమును నిర్మించి, మిగుల దయాభక్తులతోడను, సామక్రొశముతోడను, పరిపాలన మొనర్చుచున్నారు."

"స్వకాలములందును రాజభక్తితోడను, విశ్రమశ్రమముతోడను, కృషి జేయుటచే బోధనమువారి మున్నగు కర్తవ్యము. ఈవర్గములనిదనే మా విద్యార్థిధానములు నెలకొల్పుబడినవి.

"కావున, నో జపాను! మీ తల్లిదండ్రులను భక్తితో నేవించుచు, మీ సోదరుల ప్రేమతో తిలకించుచు, ప్రజల నెల్లఱు దయతోచూచుచు, మీమీ నియమిత కార్యముల చక్కగ నిర్వహించుచు, సాంఘికాభివృద్ధికి పాటుపడుచు, దేశములోని రాజకాన నానందములను గర్హించుచు, అనవరతము నెడల దేశము శాఖలు నైతికశాఖలతో సారామయమిచ్చవర్తి హక్కులను కాపాడుమి,నుండవలయును.

"మీ రీవిధముగ వర్తించిన యెడల, మీగుణగణములు వృద్ధిగాంచుటయే గాక మాపూర్వుల యశస్సును గూడ సంతరించినవార లగుదురు.

"మన పూర్వులు చేసిన యీ ఉపదేశమును ప్రజలందఱును నెరసావహించెదరుగాక!"

ఈ రాజకానము కొన్ని నియమిత దినములందును అన్ని పాఠశాలలలో చదువబడును. అప్పుడు బాలురందఱును చక్రవర్తి పటమునకు విసతియొనర్చి తమ రాజభక్తిని వెల్లడించెదరు.

జపాను దేశముల దేశభక్తిని గూర్చి తెలిసికొనవలెను. తన విద్యార్థులకు, విశ్వమానవసౌభ్రాతృభావమును బోధించి నంగుల కొక ఉపాధ్యాయుడు ఉద్యోగమునుండి గాష్ట్రీయ గర్వముచే తొలగింపబడినది.

విద్యార్థిధానములలో నైతికబోధనము ముఖ్యస్థాన మాక్రమించి యున్నది. నైతికశిక్షణ మనగా, దేశభక్తి, నీతి, కృషి, ఆలోచ్య శాస్త్రము, మంచి వర్తనము, మున్నగు వానిని గూర్చి బోధించుట యని వీరి ఆభిప్రాయము. ఇచ్చటి దేశభక్తి అంత తీవ్రముగ నుండక, మిగుల సౌమ్యస్వభావము కలదిగ నుండును. కావున, విచ్చటి బాలురును బాలికలును, తమదేశమును పాశ్చాత్యదేశములతో దులభాగునటుల వృద్ధిగావింపవలెననెడి తుత్సాహముతో మిగుల పాటుపడుచుందురు.

ఇచ్చట పఠింపబడుపుస్తకముల నెల్లఱును మిగులకీర్తిం చెదరు. నైతికవిషయపుస్తకములు, జపానుదేశ చరిత్రము, భూగోళశాస్త్రము, మున్నగు గ్రంథములను విద్యార్థులు వారే విభజించెదరు. ఇందుములమున ఈ విషయములలో దేశమపద్ధతులనిదనే విద్యార్థ్యాసము చేయవలయు ననియు, విదేశీయ సంపర్క మనిష్టదాయకమనియు ప్రభుత్వమువారు గ్రహించినట్లు సువ్యక్తమగుచున్నది.

ఈ విషయమునుగూర్చి హిందుదేశవిద్యార్థి కారి యిట్లు వ్రాసియున్నాడు:—"బాలురు, తమ నైతికపాఠములను మిగుల శ్రద్ధతోడ నింతివర్గ నెల్లఱును చదువుచునే యుండురు. ఈ పుస్తకములలో చిత్రపటములు మిగుల రమ్యముగా నుండి, బాలుర మనముల నాకర్షిం చుచుండును.

ఇచ్చట మొదటిపాఠకమునుండి కొన్ని పాఠములను ఉదాహరణములగ చూపుచున్నాము:—తల్లి, తండ్రి (అపాధ బాలుని పటము. ఇందుచే తల్లిదండ్రులుండుటవలన సౌఖ్యము కలదనియు అందుచే వారికి కృతజ్ఞులుగ నుండవలెననియు తెలిసికొనవలెనని తాత్పర్యము) నీవు, నీ ఉపాధ్యాయుడు, పరిశుభ్రత. మర్యాద (జపానులో నొక చిన్నవాడు తానమ్ముచున్న వస్త్రములోని లోపములను చూపుచుండుపటము.) ఉదయభానుని పటముతోనున్న పతాకము. చక్రవర్తి ద్వైర్యము (కొందరు నైనికులు నడుచుచుండుట. గాయము నొందినను, బాకావాడు బాకాచూచుచుండుటము.) కొన్ని చిన్నపటాలు నెద్ద కొటను ముట్టిడించుచుండుట.

తైవమహాసభ

సంస్కృతభాష లేక హూణవిద్య నభ్యసించు నట్టి గాని వేదాధ్యయనము చేయునట్టి గాని లైవ గ్రాహ్యుణ బీదబాలురు పై సభవలన ద్రవ్యసహాయమును పొందగోరునెడల జూలై 15 న తేది లోపలను కార్యదర్శులలో నొకరికిగాని కోశాధిపతికిగాని దరఖాస్తులను పంపుకొన వలయును.

కొంపల్లి కోటిలింగము

కా. నాకేశ్వరరావు

కార్యదర్శులు

వేలము.

వారంగోజులు కంటిమూర్తిగా యీ దిగువ నిర్మాణ కాకినాడనటకొప్పుగో నడవవల్లి యస్తేటు బాపతు, సోలేకుగ్రు శినారు మల్లంకోటలో, శ్రీ రాజా బొమ్మగ్రహిడి వెంకటలక్ష్మమ్మగారి సఖిం నుతు యు. 166 ము దంపనగుభూమి సాలు 1-కి రాబడి రు 1850 నగు 250 రు. కిమ్మతు గల రెండు గరిసెలు ధాన్యం.

మొత్తం రు. 2100

400

ఫేషన్లు 1700 గాక నిఖరఆదాయం.

నకఖండము ఒకేరహితు

చట్టపల్లె నూర్య ప్రకాశరావు ముక్తియార్.

కమలామణిలేఖలు

వెల 6 అణాలు.] పూర్వగుచ్ఛము - తయారైనది. [పి. పి. ద్వారా 12 అ]

ప్రతులు పి. పి. ఖర్చు సహా, రూ. 2-2-0.

వెల 10 అ.] ఉత్తర గుచ్ఛము - ముద్రణలో నున్నది. [పి. పి. ద్వారా 12 అ]

ఉత్తర గుచ్ఛము కొద్ది కాలములోనే వెలువడగలదు. ఈలోపల పూర్వగుచ్ఛమును మఱి మఱి చదివి అందుగల పొందికలు, రసవంతములగు పట్టు, విశేషార్థములు, మున్నగువానిని బుద్ధిమంతులు గ్రహించి ఆనందింతురుగాక. నమలిన కొలది బయలుపడనట్టి రుచి వట్టిమాటలచే వర్ణించి తేలుపుట సాధ్యము కాదుగదా! ఈ పూర్వగుచ్ఛమును నెమ్మదిగ చదివి సారమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినవారి హృదయములు ఉత్తర గుచ్ఛమునకై తత్తరపడచుండుట నిస్సంశయము. ఆంగ్లేయ భాషలో దొరలును మన వారునుగూడ లక్షలకొలది జనలు చదివి న్లాభించిన యీ లేఖలవలన యానందమును ఆంధ్రలోకమందెల్లడల వ్యాపింపజేయుట మహాపకారము గావున, ఈక్రింది యేర్పాటు చేయబడినది. ఏమనగా—

ప్రతి ఒకే తూరి 5 ప్రతులు పూర్వగుచ్ఛము తెప్పించుకొని పి. పి. ఖర్చు సహా రూ. 2-2-0. లు చెల్లించువారికి ఉత్తర గుచ్ఛము తయారైన వెంటనే 1 ప్రతి

బహుమానముగా

పంపుచున్నాము. మఱియు, తప్పక చేరుటకై పోస్టేజి సైతము భరించి బంగిద్వారా పంపుచున్నాము.

ప్రతి పూర్వగుచ్ఛమును పి. పి. గా పంపుమన్నారా? ఎన్ని ప్రతులు?

విక్రొరియా డిపో - మైలాపూరు - మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
విన్నపైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు

శారదాంబ

ఇది శ్రీభక్తబోధిని యను నాటకము.
సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమిందు
జావబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును.
వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి ప్రత్యేకము,
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము.
7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. లెట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనీలోనే ధాతుసప్తము కలిగినవారికి హృదయలోకము బహిష్కరింపబడెను. దురభ్యాసమువల్ల దుఃఖము ననుభవించురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల ఆట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల శీర్షసంపన్నులయై ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుసప్తమును, స్వప్నస్థితియు మానున, ధాతు పు మూత్రములో కలిసిపోవుట మానున, నీరచురుకు మానున, బహుమూత్రస్వాధి మానున, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అతి యెక్కువ యగును, చక్కని పలవనశక్తి వుండును. సాలా మిసిరిఅనగా ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాండూర్ శేషములలో వైరగుచ్చును. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా ప్రియపించుట నడచెకపు 4 గురు మనఃస్థుల బలము ఆజీవమున ఒకపనిదికి గలదు. పై మురబ్బను సేవించి వంచి బలము పొందుటకై గొప్ప పండులలో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపానపత్రిక పాఠ్యముతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోజ్, బెంగుళూరు సిటీ.

బాదాపీడితులకు వరము: ఐపోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

జననిభృత రక్తములన జనించుబాడ్డెములకు కీటునుగుటి వుండు. భగవంతుని, మచ్చలను గుణియాలను పుట్టించి, పోషించుట అన్ని విధములవలన గణనీయ చర్యలొనర్చుట పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకుభృతారి (23)

అపాపిభిషాగ్యులగుట మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోషములను బోగొట్టును. కీటునుగుటి పాదరసజోషములను, ముబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును, శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 18 రోజులవరకు పండుకుట 4 కోట్లల బుడ్డలలో అమృతము.

ప్రాప్తియరు:- పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఏక భాషావిప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయుక్త కట్టమంది. రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రశుభించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 6 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయశాషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గనకు మంచిమందు.
1 పాను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వసుధ

ఆయుర్వేద శాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్కటులు
మంజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోష్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అకంకనిగ్రహ తాన.భాలయం 156, బ్రాడ్వే మద్రాసు.

ఇది రాగివలన తయారు కాబడలేదని రుజువుపర్చగల
సరుగులకు 100-0-0లు యినాం
గుణమియ్యనియడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము
తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

రిజిస్టర్డ్ (నమృకమైన మందు) రిజిస్టర్డ్

తామమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, చుచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధావధము.
ఇది శ్రీకృష్ణాగ్ర చల్లారెడ్డిగారు (జమీందారు,
నిడదవోలు) వైరా కొండరు గొప్పవారు పరిశీలించి మాకు
ధన సహాయము చేయుటచే వృద్ధిబోధిక రాబడినది. ఇది
యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను అతిమూత్రము నయినను
జీర్ణించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రాు
బాణమువలె ఖండించి యాననవంతులగా జేయును.

1 రకం 100 మాత్రలు 10-0-0
2 రకం 100 మాత్రలు 4-0-0
సగము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.
యన్ వి. యన్. రాజు అందు సన్
(778) లక్ష్మీనరసాపురం అవర్తి పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

SHAKESPEARE'S.

As You Like It For Telugu Stage.

చారుమతీ పరిణయ నాటకము.

జగత్ప్రసిద్ధుడు కాళిదాస సమానుడు నగు మేక్
స్పియరు మహాకవిచే రచియింపబడిన "ఏజ్ యులైక్ యుల్క్"
అను నాటక రాజమున కిది ఆంధ్రీకరణము. ఇందలి అభ్యుద్యుత
మగు కథ. ఇంపులు గులుకు వర్ణనలు, మృదుచుధుర సంభా
షణలు, భావగర్భితంబులగు శృంగారచేష్టలు, కడుపుబ్బ నవ్వు
పుట్టించు హాస్యము నెల్లర నానందమున ముంచుచేయును.
వెల రు 0-12-0.

గోపాలకృష్ణ గోకలే చరిత్ర.

స్వార్థత్యాగియై, అఖిల భారతీయుల యభివృద్ధికై
పాటుపడి, ఆ నేకములగు లాభములను మనకు గడించి యిచ్చిన
తేజోవంతుని జీవిత రసామృత మిందు తాండవ మాడు
చున్నది. రు 0-4-0.

భారతీవే హప్రస్, ఏలూరు.